

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH**

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: 6208 B Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

**Využití industriálního dědictví v rozvoji cestovního ruchu
na příkladě technické památky Buškův hamr**

Vedoucí bakalářské práce

RNDr. Blažena Gehinová

Autor

Dita Kříhová

2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Dita KŘÍHOVÁ**
Osobní číslo: **E08087**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Využití industriálního dědictví v rozvoji cestovního ruchu
na příkladě technické památky Buškův hamr**
Zadávací katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analyzovat složky primární a sekundární nabídky cestovního ruchu v širším zázemí technické památky. Na základě šetření motivace, očekávání a image technické památky provést výběr segmentů návštěvníků a inovace skladby produktu.

Metodický postup:

1. Studium teoretických východisek řešeného problému
2. Situační analýza území
3. Marketingové šetření návštěvníků
4. Segmentace návštěvníků a inovace produktu

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Cíle a metodika. 3. Literární rešerše. 4. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání. 5. Vlastní návrhy. 6. Závěr. 7. Seznam literatury. 8. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **30 - 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- Hesková, M. a kol. Cestovní ruch. Praha: Fortuna, 2006.**
Jakubíková, D. Marketing v cestovním ruchu. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009.
Johnová, R. Marketing kulturního dědictví a umění. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008.
Kesner, L. a kol. Management kulturního cestovního ruchu. Praha: MMR ČR, 2008. Dostupné na: <http://www.vzdelavanivcr.cz/>.
Kozel, R. Moderní marketingový výzkum. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006.
Palatková, M. Marketingová strategie destinace cestovního ruchu. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Blažena Gehinová**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce: **15. února 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **16. dubna 2011**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc., prof.h.c.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentů 13 (20)
370 05 České Budějovice

Ing. Kamil Pícha, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 22. února 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Využití industriálního dědictví v rozvoji cestovního ruchu na příkladě technické památky Buškův hamr vypracovala samostatně s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v plném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou, ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu výsledků obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 12. dubna 2012

Dita Kříhová

Poděkování

Děkuji především vedoucí bakalářské práce paní RNDr. Blaženě Gehinové za odborné rady či připomínky během zpracování této práce. Dále děkuji paní Pavle Majerové a paní Lence Kříhové za vstřícné jednání při provádění výzkumu v místě technické památky a za poskytnutí cenných informací. Děkuji všem, kteří mi věnovali svůj drahocenný čas a přispěli k vypracování této bakalářské práce.

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Cíle a metodika práce.....	4
2.1	Cíle práce	4
2.2	Pracovní hypotézy.....	4
2.3	Metodika práce.....	4
3	Literární rešerše.....	6
3.1	Cestovní ruch	6
3.1.1	Typologie cestovního ruchu.....	7
3.1.2	Předpoklady rozvoje cestovního ruchu	8
3.1.3	Poptávka v cestovním ruchu	9
3.1.4	Destinace cestovního ruchu.....	10
3.1.5	Památka	11
3.1.6	Situační analýza	13
3.2	Marketing.....	13
3.2.1	Marketing cestovního ruchu.....	14
3.2.2	Produkt	15
3.2.3	Marketingový informační systém.....	16
3.2.4	Marketingový výzkum	17
3.2.5	Segmentace trhu	19
4	Vymezení řešeného území	21
4.1	Charakteristika Jihočeského kraje ve vztahu k cestovnímu ruchu	21
4.2	Charakteristika měst Trhové Sviny, Borovany, Nové Hrady a jejich význam pro cestovní ruch	22
5	Primární nabídka cestovního ruchu v řešeném území.....	26

5.1	Přírodní předpoklady rozvoje cestovního ruchu	26
5.2	Kulturně-historické a kulturně-společenské předpoklady rozvoje cestovního ruchu..	33
5.2.1	Trhové Sviny a jejich kulturní potenciál	33
5.2.2	Borovany a jejich kulturní potenciál	38
5.2.3	Nové hrady a jejich kulturní potenciál	41
6	Sekundární nabídka cestovního ruchu v řešeném území.....	45
6.1	Ubytovací zařízení	45
6.2	Stravovací zařízení	48
6.3	Informační služby	49
6.4	Rekreační doprava.....	51
6.5	Vyhodnocení potenciálu cestovního ruchu v řešeném území	51
7	Analýza poptávky cestovního ruchu v řešeném území	52
7.1	Sběr dat v řešeném území	52
7.2	Vyhodnocení dotazníkového šetření	52
7.3	Profil návštěvníka	62
7.4	Zhodnocení hypotéz.....	64
8	Inovace produktu cestovního ruchu v řešeném území	65
8.1	Současná nabídka produktu cestovního ruchu	65
8.2	Vlastní návrhy a inovace.....	66
9	Závěr	73
10	Summary	74
11	Použité zdroje.....	75
12	Seznam tabulek a grafů	
13	Přílohy	

1 Úvod

Počátky cestování byly zaznamenány již v pravěku, jsou spjaty se snahou přežít a uspokojit základní potřebu hladu. Pozdější důvody k cestování se spojují s válkami, obchodováním, náboženstvím, vzděláváním a poznáváním. Cestovní ruch se měnil s postupným rozvojem společnosti, průmyslu a dopravy. V současné době patří cestovní ruch mezi nejvýznamnější součást národních ekonomik a světového trhu, významně se podílí na tvorbě hrubého domácího produktu, zaměstnává velkou část pracovních sil po celém světě. Zároveň se jedná o jeden z nejdynamičtější se rozvíjejících sektorů ekonomiky. (Hesková, 2006)

Česká republika se pyšní svou jedinečnou historií, má značný přírodní a kulturní potenciál. Pro rozvoj cestovního ruchu je výhodou její geografická poloha ve středu Evropy, dobré klimatické podmínky, četnost kulturních a přírodních památek. Mezi největší atraktivity většiny českých regionů, měst a obcí nesporně patří jejich historické památky, muzejní sbírky a v neposlední řadě také kulturní tradice. Možnosti rozvoje kulturního cestovního ruchu jsou však stále obrovské, velkou příležitostí dalšího rozvoje tvoří množství historických, kulturních a technických památek.

Technické památky mají specifický architektonický charakter, kterým dokládají atmosféru průmyslové revoluce a ukazují, jakého pokroku bylo vývojem společnosti dosaženo. Jejich jedinečnost prokazuje i zařazení některých průmyslových památek na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. V posledních letech je návštěvnost industriálních památek, technických zajímavostí a atraktivit neustále rostoucí, čím dál více turistů dává přednost technickým památkám před klasickou atraktivitou jako je hrad či zámek.

Jihočeský kraj je jedním z nejatraktivnějších v České republice, známý jako kraj rybníků a borových hájů, patří k vyhledávaným turistickým místům nejen kvůli přírodním krásám, velkému množství kulturních památek, ale také díky dobrým podmínkám pro pěší turistiku a cyklistiku. V podhůří Novohradských a Slepíčních hor, nedaleko Trhových Svinů nalezneme technickou památku Buškův hamr, který patří mezi tři zachovalé funkční hamry na území naší republiky. (www.buskuv-hamr.cz)

2 Cíle a metodika práce

2.1 Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je provést analýzu primární a sekundární nabídky cestovního ruchu v širším zázemí technické památky Buškův hamr. Pomocí marketingového šetření zjistit motivaci, očekávání návštěvníků a image technické památky, vybrat segmenty návštěvníků a navrhnout inovaci skladby produktu.

2.2 Pracovní hypotézy

Hypotézy jsou vyslovením předpokladů o povaze zjišťovaných vztahů. Představují formulaci jednotlivých alternativ odpovědí na otázky výzkumu, pomáhají při optimalizaci informačních údajů a vedou k lepší interpretaci výsledků. Jejich smyslem je potvrzení nebo vyvrácení následným zkoumáním. (Kozel, 2006, str. 74 – 75)

Na základě cílů práce byly stanoveny tři následující pracovní hypotézy:

- H1: Nevyhovující nabídka ubytovacích a stravovacích služeb v širším zázemí technické památky.
- H2: Nejčastějším motivem k návštěvě daného území je pořádání kulturních akcí.
- H3: Prohlídka Buškova hamru splňuje očekávání návštěvníků.

2.3 Metodika práce

První fází bylo studium teoretických východisek řešeného problému, které spočívalo ve shromažďování a třídění sekundárních informací. Tyto informace byly získány z odborné literatury zabývající se cestovním ruchem a marketingem cestovního ruchu, vyhledáváním na webových stránkách měst či památek nacházejících se v řešeném území, návštěvou turistického informačního centra v Trhových Svinech.

Poté následovala situační analýza území, kde byla zkoumána úroveň primární nabídky, sekundární nabídky a také současná nabídka produktů cestovního ruchu v širším zázemí technické památky. Jako širší zázemí Buškova hamru byla vymezena oblast Trhosvinenska, Borovanska a Novohradska, kde byly analyzovány přírodní, kulturně-historické a společenské předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, dopravní infrastruktura, stravovací a ubytovací služby.

Dále proběhlo marketingové šetření. Primární informace byly získány osobním dotazníkovým šetřením, které bylo provedeno přímo v areálu Buškova hamru v červenci a srpnu roku 2010. Dotazník byl určený pro návštěvníky technické památky a obsahoval 20 otázek. Z celkového počtu 105 oslovených respondentů se podařilo získat 90 správně vyplněných dotazníků a ty mohly být dále vyhodnocovány.

Po vyhodnocení dotazníkového šetření byl trh rozdělen na různé skupiny návštěvníků a vybrán cílový segment trhu. Navržen nový produkt cestovního ruchu, případně návrh změn stávajících produktů cestovního ruchu v řešeném území.

3 Literární rešerše

3.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch, pokud jde o jeho původní význam, lze považovat za jiný výraz pro cestování. Postupně je spojován s využitím volného času, s poznáváním a rekreací (Petrů, 2007, str. 4). Složitost jevu, jakým je cestovní ruch, jeho mnohooborovost a průřezovost, činí pak obtížným i jeho přesné a z hlediska teorie i praxe jednotné definování. Celý dosavadní vývoj definování tohoto pojmu je toho důkazem. V průběhu vývoje cestovního ruchu jako společensko-ekonomického jevu, se mění i přístup k jeho definování a vymezení. Autoři ve svých definicích zdůrazňují různé stránky tohoto složitého jevu, mnohdy v závislosti na tom, z hlediska které vědní disciplíny je cestovní ruch zkoumán a definován. (Malá, 1999, str. 7)

Autorka Ryglová (2005, str. 5) chápe cestovní ruch v jednotě jeho dvou rovin. První rovinou je oblast spotřeby, kdy je cestovní ruch brán jako způsob uspokojování potřeb, z druhé roviny se jedná o oblast podnikatelských příležitostí v mnoha oborech lidské činnosti, kdy je významnou součástí ekonomiky společnosti. Naproti tomu Jakubíková (2009, str. 18) označuje cestovní ruch jako pohyb lidí mimo jejich vlastní prostředí do míst, která jsou vzdálena od místa jejich bydliště, za různými účely, vyjma migrace a výkonu normální denní práce. Tyto definice doplňuje autorka Királ'ová (2003, str. 9) a uvádí, že cestovní ruch je jedním z největších a nejrychleji se rozvíjejících průmyslů světa.

V roce 1991 Světová organizace cestovního ruchu vymezila pojem cestovní ruch jako činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo své trvalé bydliště, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávat výdělečnou činnost v navštíveném místě. Může se však jednat o služební, obchodní či jinak pracovní motivovanou cestu, jejíž zdroj úhrady vyplývá z pracovního poměru zaměstnavatele v místě bydliště nebo v místě sídla firmy. Pro toto pojetí je podstatné, že se jedná o změnu místa, dočasnost pobytu i o nevýdělečnost činnosti v navštíveném místě. (Foret, Foretová, 2001, str. 16)

Česká technická norma rozumí zjednodušeně pod cestováním a cestovním ruchem činnost lidí, kteří cestují na místa mimo své běžné prostředí anebo zde pobývají za účelem zábavy, pracovní nebo z jiných důvodů. (Hesková, 2006, str. 11)

Cestovní ruch představuje rozsáhlý trh, který vyžaduje uspokojení potřeb, a tím vzbuzuje pozornost podnikatelů, veřejné i státní správy, je velmi dynamicky se rozvíjející segment ekonomiky. (Jakubíková, 2009, str. 19) Podle autora Lednického (2004, str. 10) cestovní ruch však není samostatným ekonomickým odvětvím, ale zasahuje prakticky do všech sfér ekonomického a sociálního života společnosti a podílí se na tvorbě hrubého domácího produktu, tvorbě devizových příjmů, příjmu státu, krajů a obcí, ovlivňuje investiční činnost, zaměstnanost a výrazně přispívá k rozvoji regionů.

Cestovní ruch je otevřený a dynamický systém, který tvoří dva podsystemy, a to **subjekt cestovního ruchu** a **objekt cestovního ruchu** včetně vzájemných vazeb. Vazby existují i mezi cestovním ruchem a jeho vnějším prostředím. Jde o ekonomické, politické, sociální, technicko-technologické a ekologické prostředí. Subjekt cestovního ruchu reprezentuje účastník cestovního ruchu, který je nositelem poptávky a spotřebitelem cestovního ruchu. Objektem cestovního ruchu je vše, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Objekt cestovního ruchu je nositelem nabídky. (Hesková, 2006, str. 12 – 15)

3.1.1 Typologie cestovního ruchu

V odborné literatuře je členěn cestovní ruch různě, nejčastěji však na **druhy a formy cestovního ruchu**. Podle účelu motivu dělí autoři Foret a Foretová (2001, str. 17 – 18) druhy cestovního ruchu na rekreační, kulturně-poznávací, náboženský, vzdělávací, společenský, zdravotní, sportovní, poznávání přírody, dobrodružný, profesní, politický, nákupní a specifický cestovní ruch. Autorka Hesková (2006, str. 21) přidává mezi druhy cestovního ruchu navíc myslivecký a rybářský, obchodní, kongresový a stimulační cestovní ruch.

Formy cestovního ruchu umožňují blíže určit podstatu cestovního ruchu z hlediska potřeb a cílů jeho účastníků. Tyto formy členíme z hlediska geografického,

počtu účastníků, způsobu organizování, věku účastníků, délky účasti, převažujícího místa pobytu, ročního období, použitého dopravního prostředku, dynamiky a sociologického hlediska. (Hesková, 2006, str. 27 – 36)

Naopak autorka Malá (1999, str. 15) uvádí, že u forem cestovního ruchu dominuje především hledisko motivů účasti na cestovním ruchu. Druhy cestovního ruchu zohledňují převážně jevový průběh cestovního ruchu a způsob jeho realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách, jakož i jeho účinky.

Ve Výkladovém slovníku cestovního ruchu je **kulturní cestovní ruch** vysvětlen jako druh cestovního ruchu, jehož účastníci jsou motivováni především možností poznávání kulturního dědictví, kultury dané země a jejích rezidentů. Předmětem zájmu návštěvníků jsou zejména historické stavby. (Pásková, Zelenka, 2002, str. 150)

Kulturní cestovní ruch je zážitkovou aktivitou, umožňuje zážitek z tradice a jedinečného charakteru místa. Je možné, že díky kulturnímu prožitku se turisté více vzdělávají a zabaví, mají možnost naučit se něco o významu místa a jeho spojení s místní komunitou, jeho tradicemi, s kulturní a přírodní krajinou. (Kesner, Moravec, Novotný, Škodová-Parmová, 2008, str. 9)

Autorka Hesková (2006, str. 24) doplňuje, že kulturní cestovní ruch se podílí na zvyšování společenské, kulturní a odborné úrovně lidí a proto se často kombinuje s jinými druhy cestovního ruchu, převážně s lázeňským, rekreačním, zdravotním, a kongresovým cestovním ruchem.

3.1.2 Předpoklady rozvoje cestovního ruchu

Základními podmínkami pro vznik, ale i další rozvoj cestovního ruchu, jsou mírové podmínky života a rozvoj výrobních sil. Další činitele působící na rozvoj cestovního ruchu lze rozdělit do následujících skupin: ekonomické, ekologické, demografické, pracovní, materiálně-technické, administrativní. (Petrů, 2007, str. 5 – 6)

Pro rozvoj cestovního ruchu je důležitá kvalitní nabídka, která je schopna přilákat návštěvníky, uspokojit jejich potřeby a požadavky. (Királ'ová, 2003, str. 16)

Autorka Malá (1999, str. 45) popisuje nabídku v cestovním ruchu jako souhrn všech komponentů nutných k realizaci účasti na cestovním ruchu a k naplnění očekávaných efektů.

Činitele ovlivňující rozvoj cestovního ruchu můžeme z ekonomického a geografického hlediska dělit na lokalizační podmínky, realizační podmínky a selektivní faktory.

Lokalizační předpoklady, které jsou označovány jako primární nabídka cestovního ruchu, rozhodují o funkčním využití konkrétních oblastí pro cestovní ruch z hlediska jejich přírodních možností, charakteru a kvality společenských podmínek a atraktivit. Podmínky přírodního charakteru jsou přírodní podmínky a atraktivity, klimatické poměry, hydrologické poměry, reliéf a morfologické poměry, flóra a fauna. Podmínky společenského charakteru mohou být kulturně-historické památky, kulturní zařízení, sportovní atraktivity a akce. (Ryglová, 2005, str. 16 – 17)

Realizační předpoklady bývají označovány pojmem sekundární nabídka. Umožňují faktickou realizaci cestovního ruchu, tvoří je dopravní předpoklady a materiálně-technické předpoklady, mezi které patří ubytovací, stravovací, sportovní, kulturní a jiná zařízení uspokojující potřeby účastníků cestovního ruchu.

Selektivní předpoklady stimulují vznik cestovního ruchu. Rozeznáváme objektivní faktory, mezi které řadíme politickou situaci, životní úroveň, růst volného času, demografickou strukturu obyvatelstva, růst urbanizace. Naopak k subjektivním faktorům patří kulturní úroveň obyvatelstva, reklama, propagace, módnost lokalit, exotika nabídky a její módnost. (Gehinová, 2008, str. 8)

Primární nabídka je sjednocována se sekundární nabídkou v cílových místech cestovního ruchu, ve kterých se odehrává konkrétní vztah mezi nabídkou a poptávkou (Malá, 1999, str. 50).

3.1.3 Poptávka v cestovním ruchu

Poptávka v cestovním ruchu představuje ochotu účastníků cestovního ruchu směnit určité množství peněz za služby a statky cestovního ruchu, převážně v místech

cestovního ruchu. Je tedy projevem potřeb a zájmu o zboží a služby, které lidé mohou a jsou ochotni v určitém čase a prostoru koupit. (Malá, 1999, str. 65)

Podle autorky Jakubíkové (2009, str. 49) zahrnuje poptávka v odvětví cestovního ruchu tři součásti. První je motiv účasti na cestovním ruchu vycházející z potřeb účastníků cestovního ruchu. Další součástí jsou požadované služby a zboží nezbytné pro naplnění motivace. Poslední součástí tvoří požadavky na místo a prostředí, v němž má dojít k uspokojování potřeb.

Světová organizace cestovního ruchu rozděluje účastníky cestovního ruchu na návštěvníka (visitor), turistu (tourist) a výletníka (excursionist). (Petrů, 2007, str. 34) Jako návštěvník se označuje každá osoba cestující do jiného místa, v němž nemá trvalé bydliště. V případě přenocování se stává turistou. Bez přenocování se jedná o jednodenního návštěvníka považovaného za výletníka, který v novém místě pobyl méně než 24 hodin. Jestliže jeho pobyt překročí 24 hodin a alespoň jednou přenocuje, stává se krátkodobě pobývajícím turistou. Při třech a více přenocování se jedná o turistu na dovolené. (Foret, Foretová, 2001, str. 16)

Dále doplňuje autorka Hesková (2006, str. 14), že návštěvník v domácím cestovním ruchu je osoba, která cestuje na jiné místo v zemi svého trvalého bydliště na kratší dobu než 6 měsíců. V zahraničním cestovním ruchu návštěvník cestuje do jiné země na dobu nepřesahující jeden rok. V obou případech je hlavní účel cesty jiný než výkon výdělečné činnosti.

Neustálý rozvoj poptávky znamenal rozšíření nabídky produktů cestovního ruchu a zejména nabídky destinací, takže se v dnešní silné konkurenci destinací prosadí jen ty, které dokonale splní očekávání klientů. (Palátková, 2006, str. 11)

3.1.4 Destinace cestovního ruchu

Destinace cestovního ruchu je podle Světové organizace cestovního ruchu geografický prostor, který si návštěvník vybírá jako cíl své cesty. (Jakubíková, 2009, str. 37) Z této definice podle autorky Heskové (2006, str. 153) vyplývá, že pojem

destinace cestovního ruchu může představovat cílové místo cestovního ruchu, ale i produkt cestovního ruchu spojený s daným místem.

Kulturní destinace označuje takovou destinaci, v jejíž nabídce se dominantně uplatňuje kultura, která je cílem kulturní turistiky. K tradičním kulturním destinacím náleží regiony, města a obce, na jejichž území se nacházejí známé a navštěvované historické památky či muzea. (Kesner, Moravec, Novotný, Škodová-Parmová, 2008, str. 54)

3.1.5 Památka

Autorka Johnová (2008, str. 32) popisuje památky jako historické stavby nebo jejich zbytky, které společnost považuje za důležité a hodné uchování z hlediska paměti národa a kulturního dědictví.

Podle Výkladového slovníku autorů Páskové a Zelenky (2002, str. 206) je památka hmotný nebo nehmotný objekt nebo jev spojený s minulostí Země, přírody či lidstva. Památky je možné rozdělit na kulturní památky a přírodní památky.

Čech (1998, str. 40) popisuje památku jako hmotný objekt spjatý s minulostí a dělí na kulturní, historickou, architektonickou a technickou.

Památka je význačný předmět, který nám připomíná minulost bez ohledu na to, zda dalekou či blízkou, zda minulost přírody či člověka, národa či jednotlivce a bez ohledu na to, zda se jedná o produkt přírody nebo umělý výtvar lidské ruky. Památkou tedy může být každá věc, movitá i nemovitá, stará i nová, živá i neživá, má-li ráz význačného dokladu minulosti, vyvolává-li v nás vzpomínku na minulou událost, činnost přírodní nebo lidskou, prostředí přírodní nebo historické. (Lednický, 2004, str. 86)

Kulturní historické památky a atraktivita dokládají historický vývoj, způsob života a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti. Charakteristickým znakem kulturních historických památek je jejich historická, umělecká, vědecká, technická či revoluční hodnota. (Gehinová, 2008, str. 20) Mezi kulturně-historické

atraktivitu řadí autorka Malá (1999, str. 47) především architektonické památky, kulturní zařízení, významná kulturní a historická místa.

Kulturní památka je kulturní zdroj (objekt, událost, sídlo významné osoby, lokalita, nemotné dědictví), u kterého byla identifikovaná jeho vnitřní hodnota či význam pro společnost, kvůli které je potom chráněna. (Kesner, Moravec, Novotný, Škodová-Parmová, 2008, str. 178)

Národní kulturní památka tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa nebo je nositelem kulturních hodnot evropského nebo celosvětového významu. (Pásková, Zelenka, 2002, str. 188) Autorka Gehinová (2008, str. 21) uvádí, že ještě větší význam má pro cestovní ruch zapsání kulturní památky na Seznam kulturního dědictví UNESCO.

Kulturní dědictví jsou podle Rady Evropy hodnoty, které vytvořil nebo přetvořil člověk jak v oblasti duchovní, tak hmotné. Tyto hodnoty, čili naše dnešní kulturní dědictví, vznikaly tak, že každá dřívější generace přejala vědomosti a zvyky od minulých generací a předala je následujícím generacím. To je základ kulturních tradic. (Indrová a kol., 2004, str. 55) V užším pojetí rozumíme kulturním dědictvím oblast týkající se muzeí, galerií, památek, historických objektů a míst. (Johnová, 2008, str. 31)

Pozitivní trend je vzrůstající zájem části obyvatel o kulturně historické dědictví, odrážející se v aktivitách stále většího počtu různých neziskových organizací a občansko-právních sdružení, které přebírají starost o některé památky. (Kesner, 2005, str. 21)

Technické památky jsou součástí průmyslového i kulturního dědictví. Zahrnují vše od rekonstruovaných prostor, strojů a zařízení (např. zachovalé hamry a mlýny), přes interpretaci místa, po ukázky výrob a činnosti zařízení. Industriální místa a jejich zbytky jsou těžce uchopitelné ve smyslu záchrany a konzervace. Využitím technických památek v cestovním ruchu je do budoucna možné získat potřebné finance na jejich záchranu. (Kesner, Moravec, Novotný, Škodová-Parmová, 2008, str. 37 – 38)

Autor Čech (1998, str. 53) popisuje technickou památku cestovního ruchu jako stavbu či zařízení technického rázu vyvolávající svým řešením, historií, významem nebo zvláštností zájem účastníků cestovního ruchu.

Technické památky, stavby a objekty, svým původem rozhodujícím způsobem ovlivňují proměnu krajiny a sídel. Jedná se o historické mosty, pivovary, mlýny, hutě, textilky, vodárny, stará nádraží, kovárny, elektrárny, cukrovary, důlní věže. Tyto památky v sobě ukrývají především uplatnění pokrokových technických principů, technologických metod a konstruktivních řešení, což představuje technickou hodnotu těchto památek. Zůstávají svědectvím o lidských ambicích, umu a schopnostech. (Lednický, 2004, str. 88 – 97)

Také památky hutnictví dokumentují výrobní proces od pravěku k dnešku. Železné hutě přežily **hamry**, nacházející se poblíž hutí a železáren. Jejich buchary poháněné vodními koly vyráběly převážně zemědělské nářadí pro místní potřebu starou technikou téměř do sedmdesátých let minulého století. Většina hamrů se zachovala v jihočeské a západočeské oblasti. (Lednický, 2004, str. 99)

3.1.6 Situační analýza

Situační analýza se podobá analýze trhu, ale provádí se pro již zaběhnuté firmy. Je zaměřena na studium slabých a silných stránek příležitostí firmy nebo jiného typu organizace. (Morrison, 1989, str. 98) Význam analýzy podle Királové (2003, str. 38) spočívá v poznání silných stránek a identifikování jejich synergického efektu za účelem vytvoření úspěšné marketingové strategie, jakož i v odhalení slabých stránek a tím i možnosti jejich následné eliminace.

3.2 Marketing

Vyjádřit podstatu marketingu jedou větou je obtížné, ale můžeme říci, že podstatou marketingu je snaha nalézt rovnováhu mezi zájmy zákazníka a podnikatelského subjektu. Klíčovým bodem každé marketingové úvahy a následně i marketingového rozhodnutí by měl být zákazník. (Boučková, 2003, str. 3)

Různé definice marketingu představují odlišné přístupy odborníků k jeho filosofii, je definován mnoha způsoby, zdůrazňujícími odlišná stanoviska. (Horner, Swarbrooke, 2003, str. 29) Významný světový marketingový odborník Kotler (2004, str. 30) definuje marketing jako společenský a manažerský proces, jehož prostřednictvím uspokojují jednotlivci i skupiny své potřeby a přání v procesu výroby a směny výrobků či jiných hodnot.

Marketing je procesem plánování a naplňování koncepce, oceňování, propagace a distribuce myšlenek, výrobků a služeb, který směřuje k uskutečnění vzájemné výměny uspokojující potřeby jedinců. Cílem marketingu je dodat produkt správným skupinám zákazníků, v pravý čas, na správném místě, za odpovídající ceny a s přiměřenou propagací, lépe než konkurence. (Johnová, 2008, str. 16)

Praktická konkretizace marketingové orientace firmy je spojena s tvorbou a využíváním nástrojů marketingu – s tzv. marketingovým mixem. Jde o soubor nástrojů, jimiž firma může působit na své okolí a jejichž pomocí uskutečňuje své záměry. Základní součásti marketingového mixu, někdy označované jako „4P“ jsou výrobek (produkt), cena (price), komunikace (promotion), a distribuce (place). (Boučková, 2003, str. 6)

3.2.1 Marketing cestovního ruchu

Marketing cestovního ruchu je plynulý proces, prostřednictvím něhož se plánuje, zkoumá, naplňuje, kontroluje a vyhodnocují se činnosti navržené k zajištění zákaznických potřeb i cílů své vlastní organizace. (Morrison, 1989, str. 16)

Většina definic marketingu cestovního ruchu vychází z určení charakteristických znaků, které vykazuje produkt cestovního ruchu, a ty jsou v zásadě shodné se specifikami služeb. (Hesková, 2006, str. 135) Obecné znaky služeb podle autora Orišky (2010, str. 9) jsou: nemateriální charakter, vysoká spotřeba živé práce při poskytování služeb, začlenění vnějšího faktoru do procesu poskytování služeb, soulad poskytování služeb s jejich spotřebou, pomíjivost služeb. Mezi speciální znaky služeb cestovního ruchu řadí autor časovou a místní vázanost služeb na primární nabídku cestovního ruchu, komplexnost a komplementárnost služeb, zastupitelnost

služeb, mnohooborový charakter služeb, nezbytnost zprostředkování služeb, dynamika a sezónnost poptávky po službách, nezbytnost poskytování informací o službách a jejich kvalitě, neanonymita spotřebitele.

Autor Morrison (1989, str. 47) vymezuje pět typických přístupů k marketingu cestovního ruchu:

- používání více než jen „4P“ (product, place, promotion, price, people, packaging, programming, partnership),
- větší význam ústní reklamy,
- používání emotivní přitažlivosti propagace,
- složitější ověřování informací,
- rostoucí význam dobrých vztahů s komplementárními firmami.

3.2.2 Produkt

Pod pojmem produkt rozumíme vše, co tvoří nabídku na trhu. Jedná se o veškeré hmotné i nehmotné statky, které mohou být nakupovány, používány, spotřebovány a které mohou uspokojovat potřeby a přání. (Kotler, Armstrong, 2004, str. 381 – 382)

Produkt je jedním ze čtyř základních marketingových nástrojů, ale ze své podstaty má specifické postavení. Při neexistenci produktu by nemělo smysl používat další nástroje, cenu, distribuci a propagaci. (Johnová, 2008, str. 134)

Základní produkt je to, co zákazník skutečně kupuje. Skládá se z hlavní užitné hodnoty, která bude produktem uspokojena. Pracovníci marketingu musí změnit základní produkt v reálný produkt, který zahrnuje provedení, značku, kvalitu, styl a obal. Rozšířený produkt obsahuje všechny další služby a užitné hodnoty, jaké zákazník dostává. (Horner, Swarbrooke, 2003, str. 155)

Produkt cestovního ruchu je vše, co je nabízeno na trhu cestovního ruchu a má schopnost uspokojit potřeby účastníků cestovního ruchu a vytvořit tak komplexní soubor zážitků. (Orieška, 2010, str. 8) Z ekonomického hlediska je podle autorky Heskové (2006, str. 96 – 97) produkt cestovního ruchu souborem volných statků, služeb, zboží a veřejných statků, které jsou předmětem spotřeby účastníků cestovního

ruchu. Autorka Palátková (2006, str. 136) dodává, že produkt cestovního ruchu se vyznačuje průřezovostí, neboť spojuje ubytovací, stravovací, dopravní služby, služby turistických atrakcí, agentů a touroperátorů, organizace destinací marketingu a další.

Produktem kulturního cestovního ruchu je turistická kulturní či historická památka, jejíž potenciál byl transformován do něčeho, co může turista za úplatu užít (prohlídka dané expozice, hradu, suvenýr apod.). (Kesner, Moravec, Novotný, Škodová-Parmová, 2008, str. 178)

S produktem úzce souvisí také jeho **inovace**, která je nejčastější formou nabídky stávajícím zákazníkům. Zahrnuje doplnění sbírek o nové exponáty, pořádání dočasných výstav s využitím zápůjček i vlastních depozitářů, tematické výstavy, nové programy a přednášky, příležitostné akce k historickým i společenským výročím. (Johnová, 2008, str. 143)

Boučková (2003, str. 171) charakterizuje inovaci jako určitou pozitivní změnu produktu, která je rozeznatelná a vnímatelná spotřebitelem. Přičemž míra změny může být velice rozdílná a lze vyjádřit třemi základními stupni: produkty zásadně nové, produkty představující zlepšení existujících produktů a produkty analogické.

Důležitým a zcela specifickým faktorem je také **očekávání** návštěvníka, jehož zvláštností je, že samo očekávání na trzích mikroekonomických i makroekonomických obvykle vyvolá očekávanou situaci. To je dáno změnami v nabídce, respektive poptávce v reakci na budoucí očekávání, v jehož důsledku dojde k vychýlení ze stávající tržní rovnováhy. (Johnová, 2008, str. 92)

3.2.3 Marketingový informační systém

Autor Kozel (2006, str. 55) definuje marketingový informační systém jako cílevědomou a organizovanou činnost směřující k opatření informací o podnikatelském prostředí. Jeho význam roste především v podmínkách nejistoty.

Marketingový informační systém (MIS) shromažďuje, třídí, analyzuje, vyhodnocuje a předává informace marketingovému managementu. Tyto informace

musejí být užitečné, aktuální a zpracované ve formě, která může sloužit jako podklad pro rozhodování. (Kotler, Armstrong, 2004, str. 222)

Základními zdroji dat jsou **sekundární a primární informace**. Pro marketingové účely se běžně využívají sekundární informace, které jsou okamžitě dostupné a jejich získávání je levné. Dělí se na interní informace vzniklé v organizaci a externí informace získané z veřejně dostupných zdrojů. Sekundární informace je dobré doplnit informacemi primárními – vlastním výzkumem. Získávání primárních informací je časově i finančně náročnější, ale lépe odpovídají potřebám, jsou aktuální a konkurence k nim nemá přístup. (Johnová, 2008, str. 103 – 104) Podle autorky Boučkové (2003, str. 37) je význam informace relativní, protože žádná informace nemá všeobecně platnou důležitost.

3.2.4 Marketingový výzkum

Různí autoři používají různé definice marketingového výzkumu, rozdíly mezi nimi jsou především v hloubce členění jednotlivých fází výzkumného procesu, přičemž se všichni autoři shodují na logické návaznosti jednotlivých stadií. Marketingový výzkum představuje systematický a cílevědomý proces směřující k shromáždění určitých konkrétních informací. (Kozel, 2006, str. 47 – 58)

Cílem marketingového výzkumu, který je částí marketingového informačního systému, je systematické plánování, shromažďování, analýza a vyhodnocování informací potřebných pro účinné řešení konkrétních marketingových problémů. (Kotler, Armstrong, 2004, str. 227)

Autorka Johnová (2008, str. 106) popisuje postup marketingového výzkumu v několika krocích. Nejprve je nutné definovat problém a stanovit si cíl výzkumu. Dobře definovaný cíl výzkumu je základním předpokladem úspěchu. Druhým krokem je stanovení plánu výzkumu. Ten specifikuje informační zdroje, typ výzkumu, plán sestavení dotazníku, vlastní výběr a analýza dat. Závěrečná fáze se skládá z přípravy výzkumné zprávy. Závěry musí být správně vyhodnoceny a výsledky použity v praxi. Dá se říci, že úspěšný marketingový výzkum končí až realizací doporučeného opatření.

Dva typy marketingového výzkumu rozlišují autoři Horner a Swarbrooke. (2003, str. 420) Kvantitativní výzkum obsahuje faktické údaje o vlastnostech trhu spolu se statistickými údaji o výkonnosti organizace včetně objemu prodeje a podílu na trhu. Kvalitativní výzkum se soustřeďuje na dojmy, názory a postoje zákazníků.

Metoda dotazování je nejrozšířenější metodou shromažďování primárních dat, vhodná k získávání popisných informací. (Kotler, Armstrong, 2004, str. 238) Smyslem dotazování je zadávání otázek respondentům. Jejich odpovědi jsou podkladem pro získání požadovaných primárních údajů. Vybírání respondenti, kteří budou dotazováni, musí odpovídat cíli a záměrům výzkumu. (Kozel, 2006, str. 141)

Dotazování je jednou z nejdéle a pravděpodobně stále nejvíce používaných metod výzkumu trhu. Provádí se různými technikami, dotazovány jsou různé segmenty, jejich odpovědi se různými způsoby zaznamenávají a následně analyzují. (Boučková, 2003, str. 63)

Pomocí dotazníkového šetření je možné získat především údaje týkající se psychodemografické charakteristiky návštěvníků, některých okolností a důvodů jejich návštěvy, data spojená s vnímáním destinace, spokojeností, připomínky ke službám atd. Dotazník se sbírá přímo na místě a je určen k osobní distribuci návštěvníkům. (Kesner, Moravec, Novotný, Škodová-Parmová, 2008, str. 115)

Dotazníky jsou nejpoužívanějším nástrojem při sběru primárních údajů. Představují formuláře s otázkami, na něž respondenti odpovídají, případně obsahují také varianty jejich odpovědí. (Kozel, 2006, str. 161) Autorka Johnová (2008, str. 112) dodává, že dotazníky by měly být zahájeny jednoduchými otázkami, které respondenta zaujmou. Osobní a choulostivé otázky patří až na konec. Nevhodné je použití podjatých otázek, odborných slov, negativních a mnohonásobných otázek.

Podle autorů Foreta a Stávkové (2003, str. 33) by dobrý dotazník měl vyhovovat dvěma hlavním požadavkům:

- účelově technickým – takové sestavení a formulování otázek, aby mohl dotazovaný co nejpřesněji odpovídat na to, co nás zajímá,

- psychologickým – vytvoření podmínek, prostředí, okolností, které by co nejvíce pomáhaly tomu, aby se mu tento úkol zdál snadný, příjemný a chtěný. Jde o to, aby respondent odpovídal stručně a pravdivě.

3.2.5 Segmentace trhu

Segmentace trhu představuje rozčlenění trhu do homogenních skupin, které se vzájemně liší svými potřebami, charakteristikami a nákupním chováním. Díky segmentaci mají firmy možnost rozdělit nehomogenní, rozsáhlý trh na jednotlivé skupiny. (Kotler, Armstrong, 2004, str. 325 – 326) Doplnuje Boučková, (2003, str. 123) segmentaci trhu vyjadřuje jako proces odkrývání takových skupin zákazníků, které splňují dvě základní podmínky: homogenity – zákazníci uvnitř segmentu jsou si co nejvíce podobní svými tržními projevy na daném trhu, heterogenity – segmenty navzájem mezi sebou jsou naopak svými tržními projevy na daném trhu co nejvíce odlišné.

Různé segmenty trhu mají různé potřeby a požadavky, jiný stupeň současné i budoucí spotřeby, odlišná očekávání ohledně produktu, vyžadují různý způsob komunikace a rozdílně se na trhu chovají. (Királ'ová, 2003, str. 61)

Autorka Jakubíková (2009, str. 156) uvádí kritéria segmentace spotřebních trhů, jež charakterizují spotřebitele: demografická, geografická, psychografická, behaviorální, podle nákupních možností, podle očekávaného užitku, podle uživatelského statusu, podle frekvence užití.

Významnou částí procesu segmentace je segmentace obyvatel destinací, kteří služby cestovního ruchu nekonzumují, ale v oblasti trvale žijí a spoluvytváří její jedinečný charakter. S problematikou segmentace trhu destinace je úzce spojena **motivace** klientů k cestě do destinace. Motivace a postoje klienta jsou součástí psychografické segmentace. (Palátková, 2006, str. 96 – 97)

Motiv je potřeba na určitém stupni naléhavosti, která vyvolává úsilí na její uspokojení. (Királ'ová, 2003, str. 56)

Podle Kozla (2006, str. 185) představuje motivace souhrn pohnutek vědomého či nevědomého jednání. Základní roli hrají prvky biologické, sociální a genetické. Důležité jsou však i prvky naučné, kdy člověk na základě zkušeností hledá a zkouší nejvhodnější formy uspokojování potřeb, vlastní realizaci a rozvoj osobnosti. Patří sem zájmy, nákupní a spotřební zvyklosti, nákupní úmysly a kultura spotřeby.

Motivace k návštěvě kulturní destinace může být úzce vyhraněná, vědomě specifikovaná a dlouhou dobu plánovaná, stejně jako nejasná a spíše náhodně vzniklá. Promítají se do ní potřeby, ale také hodnoty, zájmy a víra daného člověka, často jsou výsledkem křížení osobní motivace a dynamiky sociální skupiny, v jejímž rámci se návštěva odehrává. (Kesner a kol., 2008, str. 108)

Na trhu cestovního ruchu u zákazníků hraje důležitou roli **image** subjektů cestovního ruchu. Image je tvořena mnoha faktory: celkovou úrovní služeb, spolehlivostí, vzhledem interiéru a exteriéru kanceláří či odbavovacích hal. Tento vzhled a celkový dojem je v cestovním ruchu pro úspěch na trhu mnohem důležitější v porovnání s jinými službami. (Hesková, 2006, str. 74)

Trochu odlišně definují image Kesner a kol. (2008, str. 106) jako komplexní mentální konstrukci, kterou si osoba vytváří na základě všech informací, poznatků a předchozích zkušeností o daném typu kulturního zařízení a hodnotě prožitku, který v ní získá. Výsledkem tohoto vnitřního obrazu je pozitivní nebo negativní emocionální postoj, který ústí v praktické konání.

4 Vymezení řešeného území

Na území jižních Čech, v údolí Novohradských hor, přibližně 20 km jihovýchodně od města České Budějovice, se nachází město Trhové Sviny a jejich bezprostředním zázemím je funkční technická památka Buškův hamr, v areálu této památky bylo provedeno marketingové šetření návštěvníků. Širší zázemí technické památky tvoří města Borovany, Nové Hrady a jejich přilehlé okolí.

4.1 Charakteristika Jihočeského kraje ve vztahu k cestovnímu ruchu

Jihočeský kraj se nachází v jižní části České republiky, tvoří hranici s Rakouskem a Německem, na západě sousedí s krajem Plzeňským, se Středočeským na severu a na východě s krajem Vysočina. Rozkládá se na ploše 10 056 km², což představuje 12,8% z celkové rozlohy státu. V kraji žije přes 630 000 obyvatel, přičemž hustota zalidnění je 62 obyvatel na km². Největšími městy jsou České Budějovice, Tábor, Písek, Strakonice a Jindřichův Hradec. (atlasceska.cz) Mapa Jihočeského kraje je k nahlédnutí v příloze 1.

Centrum Jihočeského kraje tvoří Českobudějovická a Třeboňská pánev, kolem kterých se rozkládají Novohradské hory, Českomoravská vrchovina, Tábořská pahorkatina, Šumavské podhůří, Blanský les a část Šumavy, kde se tyčí nejvyšší vrcholy jižních Čech, nejvyšším bodem je Plechý (1 378m). V současné době se na jihu Čech nachází několik desítek chráněných území. Nejvýznamnějšími jsou Národní park Šumava, CHKO Šumava, CHKO Třeboňsko a CHKO Blanský les.

Hlavním vodním tokem je Vltava, mezi její nejdůležitější přítoky patří Malše a Lužnice. Typickým krajinným rysem jižních Čech jsou rybníky, mezi největší rybníky patří Rožmberk, Bezdrev, Horusický, Dvořiště, Velký Tisý, Staňkovský a Svět. V oblasti se nachází řada údolních nádrží, např. Lipno, Římov, Hněvkovická nádrž a částečně sem zasahuje i Orlická přehrada. (Podhorský, 2008)

Z přírodních oblastí je turisticky nejvyhledávanější jihočeská část Šumavy. Oblast Třeboňska a České Kanady je vhodná k rybaření, cyklistice a nenáročné pěší turistice. Ke sjíždění řek jsou dobré podmínky zejména na Lužnici, horní Vltavě a na Otavě. V kraji se nachází řada historických měst, hradů, zámků a klášterů. Historické jádro

mají nejzachovalejší města České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Prachatice, Slavonice, Tábor a Třeboň. K nejnavštěvovanějším hradům a zámkům patří Hluboká nad Vltavou, Červená Lhota, Zvíkov, Český Krumlov, Kratochvíle. Ve středověku vznikly v jižní části kraje mocné kláštery Vyšší Brod a Zlatá Koruna. Na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO jsou zapsány Český Krumlov a Holašovice. (Chromý, 2003)

Jihočeský kraj lze navštívit po cestě z Prahy do Vídně, Lince nebo Pasova. Ze severních a východních oblastí České republiky a ze sousedního Rakouska jsou Jižní Čechy dobře dostupné po silnici E 55 (Praha – České Budějovice – Linz), na kterou se napojují místní dopravní uzly. Autobusové spojení zajišťuje v rámci pravidelné linkové dopravy v regionu několik dopravců. Jízdenky zpravidla není potřeba rezervovat dopředu, jízdné se platí přímo řidiči po nástupu do vozidla. Spojení z Prahy či dalších vzdálenějších center zajišťují pravidelné dálkové linky. Mezinárodní dopravní linky končí ve větších městech: Praze, Plzni či Českých Budějovicích. Mezinárodní vlaková spojení vedou přes České Budějovice a důležitý železniční uzel ve Veselí nad Lužnicí. Mezinárodní letiště České Budějovice se nachází 6 kilometrů od Českých Budějovic, směrem na Český Krumlov. Je jediným místem na jihu Čech umožňujícím letecké spojení s celým světem. Letiště má v současné době licenci na provozování neveřejného mezinárodního letiště s vnější hranicí a je způsobilé pro lety za viditelnosti ve dne. Nyní letiště prochází modernizací a rekonstrukcí, po dokončení bude Letiště České Budějovice připraveno na odbavení středně velkých dopravních letadel, včetně zajištění pravidelných i charterových letů. (www.jiznicechy.cz)

4.2 Charakteristika měst Trhové Sviny, Borovany, Nové Hrady a jejich význam pro cestovní ruch

Město **Trhové Sviny** se nachází v okrese České Budějovice v Jihočeském kraji, téměř 20 km jihovýchodně od Českých Budějovic, na soutoku Farského a Trhosvinenského potoka. Krajina se zde začíná vlnit v přechodu z Třeboňské pánve do pahorkatiny, směřující k Šumavě. Žije zde zhruba 5000 obyvatel, průměrný věk trhosvinenských občanů je 39,1 let. Katastrální území města má rozlohu 5 280 ha a dělí se na 14 částí: Březí, Bukvice, Čerejov, Hrádek, Jedovary, Něchov, Nežetice, Otěvěk,

Pěčín, Rankov, Todně, Trhové Sviny, Třebíčko, Veselka. Správní obvod obce s rozšířenou působností Trhové Sviny spravuje 16 obcí, z nichž tři mají statut města, jedná se o Trhové Sviny, Borovany a Nové Hrady. Mapa správního obvodu Trhových Svinů je k prohlédnutí v příloze 2.

Dopravní skelet Trhových Svinů vytváří především síť silnic II. a III. třídy. Největší význam z hlediska dopravního napojení regionu mají poměrně hodně vytižené komunikace II. třídy. Silnice č. 156 ve směru České Budějovice – Staré Hodějovice – Nedabyle – Nová Ves – Strážkovice – Trhové Sviny – Žár – Nové Hrady a silnice č. 157 České Budějovice – Srubec – Ledenice – Borovany – Trhové Sviny – Besednice – Kaplice nádraží. Autobusové spojení zajišťuje dopravce ČSAD Jihotrans s linkami vedoucími především z Českých Budějovic přes Trhové Sviny na Nové Hrady. Trhovými Sviny nevede železnice, nejbližší železniční stanice se nachází v Borovanech, vzdálených přibližně 8 km, na vlakové nádraží je možné se z Trhových Svinů dopravit autobusem.

Od nepaměti bylo město střediskem obchodu této nejjižnější části jižních Čech, a jak sám název vypovídá, proslavilo se především trhy, zvláště trhy s dobytkem. Obchod býval tradičně orientován na Horní a Dolní Rakousko a Trhové Sviny zároveň představovaly důležité obchodní centrum celého okolí.

Město je východiskem turistických cest do Slepíčních hor, vzdálených necelých 10 km. Jsou zde vhodné podmínky pro turistiku a cykloturistiku.(www.tsviny.cz)

Borovany jsou vzdálené 8 km severně od Trhových Svinů. V údolí jižně od Borovan protéká řeka Stropnice. Mají cca. 4 000 obyvatel, žijících na území o rozloze 4 233 ha. Borovany se člení na 7 částí: Borovany, Dvorec, Hluboká u Borovan, Radostice, Trocnov, Třebeč a Vrcov.

Územím Borovan vedou dvě silnice II. třídy č. 157 z Českých Budějovic přes Borovany do Trhových Svinů a silnice č. 155 vedoucí z Třeboně přes Borovany do Velešína. Ve městě Borovany je 127 značených parkovacích míst. V současné době existuje kvalitní spojení hromadnou dopravou zejména z Borovan na České Budějovice, Trhové Sviny a Třeboň. Ve městě je železniční stanice trati číslo 190 Plzeň – České

Budějovice – České Velenice, která má v území 4 zastávky (Hluboká, Borovany, Radostice, Trocnov) a je významným prostředkem hromadné dopravy v mikroregionu a má svůj význam také z hlediska potencionálního rozvoje cestovního ruchu, zejména cykloturistiky. Je připravena elektrifikace této trati, která přispěje významně ke snížení hlukové i imisní zátěže podél trati.

V území není vybudována žádná cyklostezka, je však tudy vedeno několik dálkových cyklotras. Vyznačené cyklotrasy jsou vedeny převážně po stávajících komunikacích státních i místních. (www.borovany-cb.cz)

Název města je patrně odvozen od borových lesů v okolí. Založení Borovan spadá do dob prvního osídlení jižních Čech Doudleby. Z historických památek se dochovala starobylá radnice, gotický chrám s barokní kaplí a zámek a dvě sochy sv. Jana Nepomuckého. (www.borovany-cb.cz)

Nové Hrady se nachází přímo na česko-rakouském pomezí, leží 35 km jihovýchodně od Českých Budějovic a zaujímá rozlohu 79,68 km². Ve městě žije přes 2 500 obyvatel. Místních částí města je 8: Byňov, Nakolice, Nové Hrady, Obora, Štiptoň, Údolí, Veverí a Vyšné. (www.novehrady.cz)

Městem Nové Hrady a jeho blízkým okolím prochází silnice II. třídy č. 154 a 156. Silnice č. 154 vede z Českých Budějovic, přes Nové Hrady a pokračuje do Českých Velenic. Nové Hrady jsou od Českých Budějovic vzdáleny 33km a od Českých Velenic 15 km. Silnice č. 156 vede z Třeboně, přes Údolí u Nových Hradů a směřuje do Kaplice. Z Nových Hradů je to do Třeboně 28 km a do Kaplice 26 km. Autobusové spojení zajišťuje ČSAD Jihotrans, které provozuje tyto linky: České Budějovice – Trhové Sviny – Nové Hrady, Nové Hrady – Nová Ves – České Velenice, Hranice – Nové Hrady – Benešov nad Černou, České Budějovice – Trhové Sviny – Nové Hrady – Staré Hutě, České Budějovice – Ledenice – Borovany – Nové Hrady. Železniční zastávka Nové Hrady se nachází 5 km od samotného města v obci Byňov (místní částí Jakule). Nové Hrady leží na trase České Budějovice – Borovany – Nové Hrady – České Velenice. Některé vlaky dále pokračují přes rakouskou hranici do Gmündu a Vídně. (www.kicnovehrady.cz)

Město bylo nejprve strážním bodem při vstupu do Českého království, později tu vzniklo důležité panské sídlo, u něhož vzniklo městečko s převahou německy mluvícího obyvatelstva. Nyní sem přijíždějí turisté, kteří se zajímají o místní kulturní a historické dědictví, chtějí poznat kraj hlubokých lesů, malebných údolí, luk a třpytících se vodních hladin, kraj se zachovalou přírodou. (www.novehrady.cz)

5 Primární nabídka cestovního ruchu v řešeném území

Primární nabídka cestovního ruchu zahrnuje základní složky produktu „destinace cestovního ruchu“, a to přírodní, kulturně-historický a kulturně společenský potenciál. (Kirářová, 2003)

5.1 Přírodní předpoklady rozvoje cestovního ruchu

Geomorfologické předpoklady

Města Trhové Sviny, Borovany a Nové Hrady se nacházejí v podhůří Novohradských a Slepických hor. Podle geomorfologického členění České republiky jsou Novohradské hory a jejich podhůří dva geomorfologické celky podsestavy Šumavské hornatiny. Na českém území lze v Novohradských horách vymezit dva geomorfologické podcelky: Pohořskou hornatinu a Jedlickou vrchovinu. (www.novohradky.info) Pohořská hornatina je jádrem Novohradských hor s nejvyšší horou Kamenec (1 072 m n. m.), která se nachází v jejich nejjihnějším cípu těsně u státní hranice. Západ Novohradského podhůří tvoří Kaplická brázda, sníženina tektonického původu, pokračující až k Dolnímu Dvořišti. Od severu tvoří charakteristické panorama za Dobrou Vodou tři žulové vrcholy: Vysoká (1 034 m n. m.) se skalními útvary, Kraví hora (953 m n. m.) s novou věží, jež slouží také jako rozhledna a dvojevrchol Kuní hory (925 m n. m.), oba vrcholy jsou přístupné po značených cestách z Hojné Vody. K Soběnovské vrchovině, která sousedí na jihovýchodě s Novohradskými horami, patří Slepíčí hory. (Hloušek a kol., 2004)

Malé Slepíčí hory jsou poměrně neznámou oblastí, ale nabízejí několik možností pro krásné výlety. Podél říčky Černé, která hory obtéká z jihu, je možné se vydat k jejich jižnímu úbočí, odkud lze vystoupit na nejvyšší vrchol Kohout (870m. n. m.), kde jsou pěkné výhledy na zalesněné horské úseky a okolní údolí. (Podhorský, 2008)

Vrchy Novohradských hor jsou tvořeny z krystalických hornin, zejména žuly, rudy a svoru. Svou velkou částí zasahují do Rakouska až k údolí Dunaje. V nejjihnějším

okraji české země je možné se setkat s nepříliš vysokými a nepříliš strmými vrchy, zelenými loukami, křišťálově čistou vodou v potocích a zdravým ovzduším. Přesto však je území Novohradských a Slepických hor, je širší veřejnosti dosud značně utajené. Mnozí lidé ani netuší, že takové hory vůbec existují, přestože jsou zde ideální podmínky pro pěší turistiku a cyklistiku. (Kroupa, 2006)

Klimatické podmínky

Oblast Trhosvinenska, Borovanska a Novohradka leží v přechodném pásmu středoevropského typu, v kterém je zhruba vyvážen vliv kontinentu a vliv oceánu. V nejvyšších polohách jsou patrné vlivy horského klimatu se zvětšenou oblačností a srážkami, s větším počtem slunných dnů na podzim a v zimě. Důležitým činitelem je nadmořská výška a reliéfová členitost, podle obecně platných pravidel se s nadmořskou výškou snižuje teplota a přibývá srážek.

Průměrné roční teploty kolísají mezi 6°C a 7°C. Nejstudenějším měsícem je leden, kdy průměrná teplota dosahuje -3°C až -4°C. (www.novohradky.info) Překvapivý je zde malý podíl zimních srážek, který tvoří jen 13% celkového množství, to má vliv na výšku sněhové pokrývky, jejíž průměrná hodnota od prosince do února je 10-15 cm. (Hloušek a kol., 2004) Naopak nejteplejším měsícem je červenec, kdy izoterma 15°C probíhá přibližně ve výšce 700 m nad mořem, a průměrné teploty dosahují 18°C. (www.novohradky.info) Nejpříjemnější počasí pro rekreaci je zde v měsících srpnu a září, ale poznávat tento kraj a nechávat se unášet jeho čistým ovzduším a téměř nedotčenou přírodou se dá celoročně, převažující je ale letní sezóna.

Hydrologické podmínky

Hlavní evropské rozvodí mezi Severním mořem a Černým mořem probíhá Novohradskými horami. Malše pramení v Rakousku a v její říční síti převažují pravostranné přítoky. Jedním z pravostranných přítoků je Černá, do té ústí Pohořský potok a řeka Stropnice, která protéká Terčíným údolím a směr k západu nabírá u nádrží v Nových Hradech. Do Novohradského podhůří zasahují ještě dva větší přítoky: Svinenský potok a Klenský potok.

Nejstarší soustavy rybníků v tomto kraji vznikaly již ve 13. století. Zakládaly se především v podhůří podél řek jako chovné rybníky a k chovu ryb slouží dodnes. K nejstarším a největším rybníkům patří Žárský rybník, který je však pro koupání nevhodný. (Hloušek a kol., 2004) Je zároveň i nejhlubším rybníkem (3,5 m), zadržuje 1,6 milionů m³ vody a délka hráze je 300m. (www.novohradky.info) Oblast poskytuje ideální podmínky pro sportovní rybolov, pro koupání však nejsou rybníky vhodné z důvodu velkého výskytu sinic.

Přehradní nádrže měly sloužit k zachycování povodňových průtoků a byla jich projektována celá řada. Na Stropnici byla na počátku 20. století postavena první nádrž Humenice. Vodní nádrž Římov na Malši postavená v 70. letech 20. století je svou rozlohou 210ha největší v oblasti, byla vybudována pro vodárenské účely a zásobuje pitnou vodou značnou část jižních Čech včetně Českých Budějovic. (Hloušek a kol., 2004)

Flóra a fauna

Rostlinstvo i živočišstvo je v podhůří poměrně různorodé, převážnou část tvoří borové a místy smrkové lesy, jejichž květena je spíše chudší, ale mají vyhovující podmínky k růstu hub, převážně hřibovitých, což ocení především milovníci houbaření. Výjimečně se zde vyskytují podmáčené olšiny, v jejichž vlhkém prostředí roste několik druhů vzácných rostlin např. kosatec žlutý či žebratka bahenní. Zajímavá jsou také rašeliniště, jejichž porost z části tvoří borovice blatka a hojně se zde vyskytuje keřovitá rostlina rojovník bahenní. Na hladinách některých rybníků je možné najít velké bílé květy leknínu bělostného a vzácněji zlaté květy stulíku žlutého. Z vodního ptactva jsou nejrozšířenější potápky, volavky, husy, labutě a čápi. (Podhorský, 2008)

V horských oblastech se z původních jedlobučin zachovala řada pralesních zbytků, například v Žofínském pralese a v pralese Hojná Voda. Z fauny se tu vyskytují malé šelmy – liška, kuna skalní, i lesní, tchoř, lasice a vzácněji jezevec. Velké šelmy byly vyhubeny již na přelomu 18. a 19. století. V Novohradských horách je možné potkat vysokou zvěř a z ptačích druhů spatřit datlíka tříprstého, sýce rousného nebo kvíčalu. Z dravců je tu nejhojnější káně lesní, poštolka obecná a jestřáb lesní. Ve starých bučinách hojně hnízdí holub doupňák a ve skalnatých terénech žije výr

velký. Značně jsou také rozšířeni obojživelníci a plazi, zvláště zmije obecná, ještěrka obecná, ještěrka živorodá a čolek obecný. (Podhorský, 2008)

Kulturní krajinu tvoří i dřeviny vysázené člověkem v sadech, u obydlí nebo v alejích podél cest a na hrázích rybníků. Kromě lip, dubů, javorů a jasanů jsou ve zdejších kraji i jedné jeřáby. Krásné exempláře často i cizokrajných dřevin se nacházejí v zámeckých parcích v Nových Hradech a v Terčině údolí. (Hloušek a kol., 2004)

Ochrana přírody a krajiny

Možné negativní důsledky cestovního ruchu ohrožují přírodní prostředí, avšak toto prostředí je současně nejdůležitějším činitelem pro vznik a následný rozvoj cestovního ruchu. Proto je potřeba nejvzácnější přírodní úkazy chránit. Ochrana přírody má v Novohradských horách dlouhou tradici; území Národní přírodní rezervace **Žofínský prales** je spolu s **pralesem v Hojně Vodě** nejstarší přírodní rezervací v Evropě. (Hloušek a kol., 2004) Veřejnosti přístupný je však pouze prales v Hojně vodě, jímž vede naučná stezka.

V roce 1999 byl na ploše 322 km² vyhlášen **přírodní park Novohradské hory** jako předstupeň plánovaného zřízení chráněné krajinné oblasti, zahrnující i část Novohradského podhůří. (Chromý, 2003) Přírodní park je rozsáhlá oblast s významnou přírodní a estetickou hodnotou, s harmonicky uzavřenou horskou a podhorskou krajinou. Oblast, která je významná vysokým stupněm zachovalosti přírodního prostředí, na jehož formování se podílí přírodě blízké lesní a luční ekosystémy, rašeliniště, rybníky, prameniště a dále dochované historické hodnoty území. (www.novohradky.info)

Turisty hojně navštěvovanou Národní přírodní památkou je **park Tereзино údolí**, který bývá nazýván též Terčino údolí a nachází se pod městečkem Nové Hrady v údolí řeky Stropnice. Chráněný park byl založen v 18. století hrabětem Janem Buquoyem na podnět jeho manželky Terezie a původně nesl název Krásné údolí. Největší turistickou atraktivitou parku je umělý vodopád napájený vodou z říčky Stropnice. Na skalách v okolí vodopádu lze dodnes nalézt zbytky vytesaných veršů romantických

básníků (např. Goetha). Terezino údolí je v současné době významné nejen svou kulturní a krajinářskou hodnotou, ale je možné zde najít několik vzácných rostlinných druhů a unikátní více než 500 let starý dub letní, jehož obvod se v současnosti blíží šesti a půl metru. (Marek, 2000) Nejzajímavějšími místy parku vede naučná stezka Terezino údolí, pěší turisté mohou spatřit bývalý hamr, lázeňské domy, Švýcarský dům s krásnou vyhlídkou na Nové Hrady, umělou zříceninu Modrého domu, nedaleko kterého se nachází již zmíněný umělý vodopád a zachovalou tvrz Cuknštějn. (Podhorský, 2008)

Národní přírodní rezervace **Brouskův mlýn** je samota nacházející se na levém břehu Stropnice při silnici z Jílovic do Třebče, ve které je v současné době pila, dala název stejnojmennému zvláště chráněnému území. Rezervace o rozloze 138 ha zahrnuje říční nivu v úseku od samoty „U Svitáků“ až téměř pod Borovany. Vhodné životní podmínky v tomto úseku řeky nacházejí desítky chráněných rostlinných a živočišných druhů. Z rostlin například masožravé rosnatky či tučnice, suchopýry a mnoho dalších. Z živočišných druhů zde žije vydra říční, mihule potoční, zmije obecná, z ptáků pak v rákosinách moták hnědý či čejka. (www.borovany-cb.cz)

Mezi další přírodní zajímavost v oblasti patří **Pískovna Třebeč**, jedinečná a významná hnízdicí lokalita zvláště chráněného druhu břehule říční, která může sloužit jako regionální centrum výskytu tohoto druhu. V pískovně se již od doby jejího vzniku vyskytuje řada mělkých vodních ploch, kde žije řada chráněných obojživelníků. Pravidelně se tu vyskytují například skokani, dva druhy ropuch i rosničky zelené. Na přilehlém rybníku Strouhovci hnízdí kachny divoké a je možné spatřit poštolky obecné. (www.borovany-cb.cz)

Rozsáhlé přechodové rašeliniště **Červené blato** též nazývané Šalmanovické blato, 10 km severovýchodně od Nových Hradů, leží uprostřed bažinatého lesního komplexu Dolní hvozd, jeho podstatná část je chráněna jako přírodní rezervace. Rezervace je jednou z nejvýznamnějších v jižních Čechách, byla zřízena v roce 1953. Přírodní rezervace je pro návštěvníky zpřístupněna 5 km dlouhou naučnou stezkou, která vychází z malého parkoviště v osadě Jiříkovo Údolí. Stezka vede částečně po dřevěných

chodnicích a ve vlastní rezervaci vytváří smyčku, na níž je šest zastávek s informačními tabulemi. (Hájek, 1995)

Naučné stezky

Jsou přírodovědecké nebo i kulturně historicky zaměřené místní okruhy značených stezek, které v rámci ekologické výchovy upozorňují na vybrané místní zajímavosti a často s využitím grafických podkladů je i komentují, případně vysvětlují. (Kovář, Koblasa, 2001)

Naučná stezka Trhosvinensko na trase dlouhé cca 4 km a začínající ve stejnojmenném městě upozorňuje na deseti zastávkách na místní přírodní zajímavosti. Na trase je i zrekonstruovaný bývalý vodní hamr nářad'ový, zvaný Buškův a kostel Nejsvětější Trojice. **Naučná stezka Terezino údolí** začínající u bývalé vstupní brány z Údolí u Nových Hradů upozorňuje na čtrnácti zastávkách, během cca 5 km trasy, na architektonické památky a přírodní zajímavosti. Při ohleduplné jízdě lze stezka projet i na kole. (Kovář, Koblasa, 2001) **Lesnická naučná stezka** je druhou ze stezek v Údolí u Nových Hradů, jedná se o naučnou stezku dlouhou 3 km, zaměřenou na památné stromy a ochranu krajiny. Začíná a končí u vstupní brány do parku Terezino údolí, pokračuje směrem k památnému dubu, na Švýcarskou chatu, k rybníku Gabriel a Láznickám. **Naučná stezka Brána do Novohradských hor** seznamuje s krajinou a historií blízkého okolí Benešova nad Černou. Trasa dlouhá 6 km s 8 zastávkami vypráví o novohradském sklárství, řece Černé, Stifterově památníku a Novohradských horách. Začátek se nachází na náměstí v Benešově nad Černou. (www.novohradky.info) **Naučná stezka Sokolí hnízdo** má 3 km a zaměřuje se na přírodu v okolí Nových hradů. Na trase je možné se setkat s řadou přírodních zajímavostí, památných stromů, pomníčkem Miroslava Tyrše, spoluzakladatele tělocvičné organizace Sokol. **Naučná stezka Krajinou humanity** na každém zastavení turisty seznamuje s některým světovým humanistou a pyšní se výhledem na Slepíčí hory. Délka stezky je 6,5 km a obsahuje 6 informačních tabulí. (Cukr, 2008) **Naučná stezka „Totalita rozděluje“** je devítikilometrová okružní stezka v okolí Borovan, trochu se vymyká obvyklým zvyklostem. Podrobně se věnuje česko-rakouským vztahům ve 20. století a seznamuje návštěvníky se událostmi vedoucími od soužití obou národů ve společné habsburské

říši, přes události světových válek, odsunu Němců, zřízení tzv. železné opony až k současnému dění. (Cukr, 2011)

Cyklistické stezky

Mezi nejoblíbenější cyklostezky Novohradských hor a jejich podhůří patří cyklostezka Paměti Novohradska, Paměti Vitorazka a Paměti Slepíčních hor.

Cyklostezka **Paměti Novohradska** prochází krajinou Nových Hradů, Horní Stropnicí, Dobrou Vodou a Žumberkem. Na trase dlouhé 46 km je umístěno 17 informačních tabulí. Stezka vede po značených cyklotrasách č. 1050, 1046, 34. Trasa je okružní se začínajícím i koncovým místem u hradu v Nových Hradech, je však možné ji rozdělit na několik menších okruhů. Stezka je zaměřena na historii Novohradska a zajímavosti tohoto regionu. Naučná cyklistická stezka **Paměti Vitorazka** vede krajinou na hranici České republiky s Rakouskem, na rozhraní okresů České Budějovice a Jindřichův Hradec. Výchozími místy jsou města Nové Hrady, České Velenice nebo Suchdol nad Lužnicí. Celá trasa stezky je dlouhá 89 km s 29 zastávkami u informačních panelů, které návštěvníkům přibližují historii jednotlivých míst. Stezku lze rozdělit na menší okruhy nebo ji absolvovat po částech. Trasa naučné stezky **Paměti Slepíčních hor** provází krajinou na pomezí okresů České Budějovice a Český Krumlov. Stezka je vhodná především pro cyklisty, návštěvníky seznamuje se zajímavostmi Slepíčních hor. Nejdelší varianta okruhu měří 54 km a spojuje 17 zastávek s informačními tabulemi. Východiskem bývá nejčastěji město Trhové Sviny, městečko Benešov nad Černou, obec Besednice nebo opevněná ves Žumberk. Stezka vede převážně po zpevněných komunikacích s asfaltovým povrchem. (www.jiznicechy.org/cz/)

5.2 Kulturně-historické a kulturně-společenské předpoklady rozvoje cestovního ruchu

5.2.1 Trhové Sviny a jejich kulturní potenciál

Historie města

Centrem života v podhůří Novohradských hor na severu je město Trhové Sviny. Bylo založeno v polovině 13. století jako poddanská osada, když rod Vítkovců začal kolonizovat okolní dosud řídko osídlenou krajinou. Prvním známým majitelem byl Ojř ze Svin, který sídlil na zdejším hradě. Ten byl pobořen husity a následně již neobnoven. Část kamenů z jeho stavby byla užita při přestavbě sousedního kostela. Po husitských válkách získaly Sviny několik důležitých výsad a byly povýšeny na město, které je od konce 15. století označováno s přídomkem Trhové.

Na přelomu 19. a 20. století se výrazně začala prosazovat průmyslová výroba. V okolí města se nacházely lomy na žuly, šest mlýnů, vyráběly se zde nitěné knoflíky, vznikla továrna na hospodářské stroje a továrna na výrobu hraček. (Cukr, 2009) Obchod býval tradičně orientován na Horní a Dolní Rakousko a Trhové Sviny zároveň představovaly důležité obchodní centrum celého okolí. Další rozvoj trhosvinenského průmyslu však poněkud ustrnul proto, že představitelé obce se vzepřeli stavbě železnice.

Současné Trhové Sviny jsou sídlem dvou mateřských škol, základní školy, osmiletého gymnázia, střední škola a odborné učiliště, z průmyslových podniků lze jmenovat výrobce zdravotnického materiálu Gama, nástrojárnu Greiner, dřevozpracující firmy a DopplerCZ s.r.o., kde se vyrábějí a prodávají podušky na zahradní nábytek, deštníky či slunečníky. (Kovář, Koblása, 2001)

Kulturně-historické památky

Jedinečnou památkou jihočeského pozdně gotického umění je svinenský **kostel Nanebevzetí Panny Marie**. Dnešní podobu získal ve druhé polovině 15. století. Interiér je sklenut síťovou klenbou, vybavení je vesměs až barokní, náhrobky patří drobným šlechticům z okolí. Hlavní oltář zdobí socha Trhosvinenské Madony z roku 1520. Stavba si zachovala řadu původních gotických architektonických prvků, nad jižním

vchodem je kamenná deska s městským znakem a dvojice fresek s rožmberskou tematikou. Od počátku kostel sloužil i jako obranná stavba, o čemž svědčí jeho poloha nad potokem či neomítnutá západní věž se střílnami.

Historická zástavba v centru města

Radnice vyniká mezi domy na náměstí a byla postavena v roce 1845. Má ve štítě znak města a na nikách sochy Jiřího z Poděbrad a Vladislava Jagellonského. V roce 1936 byla u příležitosti povýšení na město výrazně upravena zdejším rodákem V. Fixlem. V průjezdu je pamětní deska Františka Viktory z Otěvěka, který zde byl zastřelen nacisty v době osvobození.

Především skupina budov na jižní straně náměstí s podloubím působí na návštěvníky města velice zajímavě. Některé domy mají také zdobené štíty, pozornost si zaslouží čtyři rampouchy (oblouky mezi domy v úzké uličce). Moderní architekturu zastupuje nepřehlédnutelná budova bývalého hotelu U Dvou čápů, nová budova městského úřadu a blok bytových domů při výjezdu na Borovany. Staré fasády si uchovala i řada domů mezi náměstím a kostelem a také při cestě na Nové Hrady.

Pamětní deska Karla Valdaufa (1913 – 1982) na náměstí je umístěna na podstavci symbolizujícím dirigentský stolek a připomíná významného českého hudebního skladatele, dirigenta a místního rodáka. Od roku 1999 se ve městě na jeho počest koná každý rok Mezinárodní festival dechových hudeb. Deska byla odhalena 26. srpna 2001. Pamětní deska připomíná od roku 1995 i dalšího významného svinenského rodáka, právníka a protektorátního prezidenta Emila Háchu (1872 – 1945). Nachází se budově praktické školy v ulici Nové město u silnice na Nové Hrady. V roce 2003 byla doplněna Háchovou bustou.

V parku na náměstí neunikne pozornosti veliká kašna zhotovená v roce 1864. Dále se zde nachází pomník padlým od tábořského sochaře J. V. Duška a sloup sv. Jana Nepomuckého z roku 1722 od významných jihočeských barokních sochařů Z. Horna a J. Dietricha. Součástí je také socha sv. Barbory, jíž byl původně sloup korunován. V parku za kostelem vzniklým na místě původního hřbitova najdeme kamenný kříž

z roku 1899 a pamětní desku připomínající místní oběti nacismu z 5. a 6. května 1945. Na okraji parčíku na konci města při cestě na Nové Hrady stojí další kříž a také vysoký válcovitý milník z 18. století (jakási dobová dopravní značka, další jsou např. u silnice na Borovany či u Buškova hamru). Weisserovu na jižním okraji města je věnováno zastavení naučné stezky. (Cukr, 2009)

Kulturně-historické památky v zázemí Trhových Svinů

Patrně nejpůsobivější památkou Trhových Svinů a nejbližšího okolí je poutní **kostel Nejsvětější Trojice**, ležící necelé dva kilometry jižně od města. Prokazatelně již v 16. století stála v těchto místech kaple, k níž směřovaly kroky desítek poutníků. Z prostředků shromážděných dobrovolnými sbírkami byl v letech 1708 – 1710 postaven dnešní barokní kostel, u něhož však není znám autor projektu. Stavba má tři oltáře, trojici štítů a věžiček, trojúhelníková okna a obklopuje ji šestiboký ambit se třemi věžicemi. V sousedství poutního kostela se dodnes nachází budova někdejších nevelkých lázní, které až ke sklonku 19. století provozovala svinenská obec. Pozoruhodná trojboká kaple skrývá pramen vody, jíž bývala tradičně připisována léčivá moc, především proti očním neduhům. Tuto zázračnou moc mohou turisté vyzkoušet, když si vodou z kaple omyjí oči. (Kovář, Koblasa, 2001)

Lniště u Trhových Svinů je místem, kde se nachází hamr nářad'ový zvaný **Buškův hamr**, technicky zajímavá a svou původní dispozicí unikátní technická památka z konce 18. století. (Hesková a kol., 2006) Buškův hamr se nalézá v oblasti, kam průmysl pronikal jen velmi pomalu a i dnes se jedná spíše o krajinu zemědělskou s malým výskytem průmyslových podniků. V okolí Trhových Svinů se do dnešních dnů dochovalo několik kováren, vyžívajících jako zdroj energie vodní síly potoků a říček, hojně protékajících v této oblasti. Hamernictví a s ním spojené sekernictví byly dlouho na Trhosvinensku typickými řemesly, která jsou bohužel dnes již plně zaniklá.

Buškův hamr byl založen v roce 1870 v těsném sousedství mlýna na kostní moučku. Hamr je jedním ze tří zachovalých funkčních hamrů na území České republiky. Zdejší unikátní dubový buchar s názvem kobyla, jímž hamerníci opracovávali železné výkovky, je ovšem se svou hmotností kolem 300 kilogramů

v republice největší. Dokáže kovat rychlostí až 150 úderů za minutu. (www.buskuv-hamr.cz) V letech 1992 až 1995 proběhla celková rekonstrukce hamru a poté byl zpřístupněn veřejnosti jako technická památka – pobočka Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.

Buškův hamr je součástí osamělé usedlosti, sestávající z obytného domu s hospodářským zázemím, přilehlé budovy vlastního hamru a volně stojícího objektu bývalého obilního mlýna. Všechny stavby jsou zděné, s polovalbovými střechami, klasicistní, z konce 18. století. Budova hamru má na podélné straně vantroky a pod nimi tři vodní kola na svrchní vodu. (Hlušíčková, 2002) Tyto tři vodní kola pohání celé zařízení, to znamená buchar, brus a dmychadla u výhně. K přívodu vody na kola slouží hamru uměle vybudovaný náhon s přepadovou vodní kaskádou. Veškeré toto zařízení je za příznivého stavu vody v Klenském potoce možné vidět v provozu.

Součástí expozice výrobní části hamru je i jedinečná kolekce náradí hamerníka. Dochovaná kladiva a kleště jsou předměty s velkou historickou hodnotou. Tyto nástroje si totiž každý z hamerníků vyráběl sám a ve značně svérázných podobách. V kovárnách zdejších hamrů se hamerníci zabývali zejména výrobou drobných železných nástrojů a náčiní. Jednalo se především o pluhy pro místní zemědělce a dále kladiva, sekery a lopaty. Z dodnes zachovalých hamrů byl právě ten Buškův provozován nejdéle. Rodina posledního zdejšího hamerníka v obytném stavení u hamru žila ještě koncem 70. let dvacátého století. (www.buskuv-hamr.cz) V obytné části je nyní pro veřejnost vystavován lidový nábytek z Doudlebska s ukázkami keramiky, podmaleb na skle a dobového zařízení z přelomu 18. a 19. století. (Hesková a kol., 2006) Do roku 1948 hamr ještě běžel, ale majitel Jan Bušek sám už pro nemoc nemohl své řemeslo provozovat. Postupně tak hamr ztrácel na svém významu, neboť nesmírně namáhavá práce byla nahrazena novými technologiemi přímo v zemědělských dílnách tehdejších státních statků. (www.buskuv-hamr.cz)

V areálu hamru jsou během léta pořádány kulturní akce a ukázky řemesel. Například zde probíhají kovářské slavnosti, pohádková stezka pro děti, představení divadelních souborů nebo koncerty různých interpretů. Sezóna je každoročně zahájena

koncem dubna pálením čarodějnic, ale oficiálně je Buškův hamr pro veřejnost otevřen od 15. května do 30. září denně kromě pondělí od 10 hodin do 17 hodin. Prohlídka začíná každou celou hodinu. Vstupné pro dospělé je 50,- Kč, pro studenty a důchodce je cena prohlídky 25,- Kč. (www.buskuv-hamr.cz)

Buškův hamr je dobře dopravně dostupný po silnici z Trhových Svinů směrem na Ločenice. Přístup také umožňuje trasa v rámci naučné stezky Trhosvinensko nebo značená cesta od autobusového nádraží v Trhových Svinech. V bývalé stodole je možnost občerstvení a zakoupení turistické známky č. 352. V rámci prohlídky je možné shlédnout 30-ti minutové video pásmo o historii hamernictví na Doudlebsku. (Hesková a kol., 2006)

Kulturní zařízení

O kulturu města se stará Městské kulturní středisko společně s Divadlem Otty Schwarzmüllera (ochotnickým souborem) v čele s Františkem Herbstem, v jeho budově je kino, které promítá zpravidla pětkrát týdně a uvádí také filmy v trojrozměrném formátu „3D“. Konají se zde divadelní představení, koncerty, přednášky či besedy. Ve středisku je také malá scéna pro loutkové divadlo, klubovna s malým sálem, kde se pořádají taneční kurzy a maškarní karnevaly pro děti. Ke kulturnímu domu patří neodmyslitelně také knihovna s elektronickým výpůjčním systémem s možností rezervace knih přes internet. V současnosti probíhá přístavba další budovy, ve které se budou konat plesy, konference, koncerty, diskotéky, divadla. Stavba by měla být dokončena do 30. června 2012.

Na počest rodáka Karla Valdaufa je každoročně věnován jeden srpnový víkend Mezinárodnímu festivalu dechových hudeb, kde si milovníci toho žánru mohou poslechnout na Žižkově náměstí české i zahraniční soubory. (John, Poláková, 2006)

Muzeum

Muzeum užitkových vozidel v Trhových Svinech vzniklo v roce 2011, jedná se především o sbírku vozidel z 50. – 70. let, ale jsou zde ke zhlédnutí i vozidla předválečná. Mezi vozidly převažuje značka Tatra a jedinečné exempláře, které se již

vyskytují pouze v jenom nebo dvou posledních kusech. Návštěvníci mají k dispozici parkoviště pro osobní i nákladní automobily. Muzeum je pro veřejnost otevřené od května do října. ([www. autodepojih.cz](http://www.autodepojih.cz))

Sportovní atraktivita a akce

V Trhových Svinech se nachází městská sportovní hala, sauna, fotbalové a volejbalové hřiště, zimní stadion, kuželna. V areálu základní školy se nachází školní hřiště s tartanovou běžeckou dráhou, vhodnými prostory pro atletiku a tělocvična, kde se pro veřejnost konají od září do června taneční lekce Zumby. Ve městě jsou tenisové kurty, posilovna, dvě dětská hřiště, střelnice a rybník „Brigádník“ vhodný pro sportovní rybaření.

Pro aktivní či rekreační sportovce se koná každoročně poslední den v roce Silvestrovský běh Trhové Sviny, soutěžit je možné ve třech kategoriích, pro první tři závodníky v každé kategorii jsou připravené ceny. Startovné je pro dospělé 70,- Kč a pro děti 30,- Kč. (www.tsviny.cz)

5.2.2 Borovany a jejich kulturní potenciál

Historie města

Leží 17 km jihovýchodně od Českých Budějovic. Původní osada existovala na návrší nad Stropnicí již v roce 1186. Její majitelé se často střídali, jedním z nich byl budějovický měšťan Petr z Lindy, který zde v polovině 15. století založil augustiánský klášter. Osadu krátce před rokem 1578 povýšil Vilém z Rožmberka na městečko, které v letech 1582 a 1619 zpustošily požáry. Poté byly Borovany pod správou císaře, který jim udělil nové výsady a obnovil zdejší klášter. Přelom 17. a 18. století přinesl neshody měšťanů s klášterem kvůli poplatkům a robotě, které vrcholily ozbrojenou vzpourou v roce 1740. Po definitivním zrušení kláštera Josefem II. se novou vrchností stali Schwarzenbergerové.

V letech 1868 – 1869 probíhala výstavba železniční tratě z Českých Budějovic do Vídně a na počátku 20. století se začal rozvíjet zdejší keramický průmysl. Přímo

u ložiska křemeliny a keramických jílu vznikla továrna Calofrig na jejich zpracování, která vyráběla tepelně izolační potřeby a kameninové roury. Výrazný rozvoj Borovan v minulém století byl korunován v roce 1973 povýšením na město. (Cukr, 2011)

Kulturně-historické památky

Na místě původního **kostela Navštívení Panny Marie** vyrostla v letech 1456 – 1464 nová pozdně gotická stavba budovaná zároveň s klášteřem. V baroku byla upravena věž a vystavěn nový presbýter. Vnitřní vybavení je směsicí různých předmětů z 15. až 20. století. Pod kostelem se nachází hrobka zakladatele Petra Lindy. U kostela, v místech kamenného kříže, se do konce roku 1787 nacházel hřbitov, dnes se zde nachází zbytky ohradní zdi, kamenný kříž a pomník padlým.

Nevelký **klášter** byl dokončen v roce 1490 dostavbou křížové chodby kolem nevelkého rajského dvora. Budovy si uchovaly řadu pozdně gotických prvků. V barokním období byla k východní straně místo staré gotické kaple přistavena skvostně vyzdobená kaple Panny Marie Karmelské zvaná Škapulířová. Při silnici stojí barokní brána, kterou bylo přístupné hospodářské zázemí kláštera. Na jižním okraji areálu roste památná lípa malolistá. (Cukr, 2011) Klášter je přístupný veřejnosti od května do konce října, rezervace prohlídek je možná v informačním centru města Borovany, v rámci prohlídky je možné mimo jiné zhlédnout lapidárium jihočeských barokních soch av patře menší klášterské muzeum. (www.borovany-cb.cz)

Po zrušení kláštera byla barokní budova prelatury upravena Schwarzenbergy na **zámek**, jenž sloužil jako kanceláře vrchnosti. V letech 1939 – 1997 zde sídlila základní škola a dnes je část přístupná veřejnosti v rámci prohlídky kláštera, část účelově využívána (knihovna, informační centrum, kavárna). Na nádvoří stojí kašna, nízká část západního křídla bývala pivovarem. V bývalé zámecké zahradě se nachází novodobý altán. (Cukr, 2011)

Prohlídky kláštera včetně zámku jsou možné s průvodcem každý den kromě pondělí v měsících červenci a srpnu. Prohlídka začíná každou celou hodinu od 9 do 17 hodin. V červnu a v září jsou prohlídky od úterý do soboty pro minimálně

5 návštěvníků. V květnu a v říjnu je prohlídka možná dle předchozí telefonické domluvy. (www.borovany-cb.cz)

Historická zástavba v centru města

Na protější straně náměstí stojí barokní budova radnice z konce 17. století. V jejím průčelí návštěvníci vidí věžičku, sluneční hodiny, malbu sv. Floriána a městský znak. Je spojena s dalšími sousedními budovami. Před vchodem je možné si prohlédnout mezník klášterního panství.

V parku na borovanském náměstí najdeme vysoký pranýř z roku 1656. Poblíž stojí pomník Jana Žižky z Trocnova, odhalený již roku 1893 a socha sv. Jana Nepomuckého se dvěma anděly z 18. století. Některé domy jsou ukázkou lidového stavitelství z 19. století, patrová budova staré školy naproti autobusovému nádraží pochází z roku 1886. (Cukr, 2011)

Významné kulturně-historické památky a zajímavosti v zázemí Borovan

Trocnov patří mezi nejvyhledávanější turistické cíle na Borovansku patří, je rodištěm husitského vojevůdce Jana Žižky. Trocnovským areálem lze projít po značeném okruhu, na kterém si návštěvník prohlédne archeologicky zjištěné pozůstatky dvou bývalých dvorců, stejně jako balvan s nápisem vztyčený v roce 1908 na místě údajného Žižkova narození. Monumentální pomník husitského hejtmana, dílo prof. Josefa Malejovského, pochází z let 1958 – 1960. Památník s muzejní expozicí zaujímá několik místností v někdejší trocnovské dvoře. (Kovář, Koblasa, 2001) Malé Muzeum husitského hnutí je pro návštěvníky otevřeno od května do září, prohlídka je možná každý den kromě pondělí. (www.trebonsko.cz/pamatnik-jana-zizky-z-trocnova)

V nedalekém Dvorci se nachází soukromý **Park exotických zvířat**, kde je možné v období od května do října vidět medvědy, hady, opice, želvy, africké kočkovité šelmy a další zvířenu. Park je ideálním místem pro výlet s dětmi. V areálu se nachází také občerstvení. (www.zoodvorec.cz)

Kulturní zařízení a kulturní akce

Kulturu v Borovanech představuje především kulturní dům, kinosál a městská knihovna s přístupem k internetu, který je zdarma pro registrované čtenáře. Nejvíce využívaný je kulturní sál, kde se konají plesy, koncerty a pravidelně každou sobotu po celý rok jsou zde pořádány diskotéky. (www.borovany-cb.cz)

Tradiční borůvková slavnost města Borovany se jmenuje Borůvkobrání. Koná se každoročně v měsíci červenci. Návštěvníci mají možnost přihlásit se do oblíbené soutěže v pojídání knedlíků, v zámku a v podzámčí se koná borůvkový a řemeslný jarmark s borůvkovými dobrotami například koláči či borůvkovým pivem. Na pódiu v zámecké zahradě hrají živé kapely. Bývá vymezena borůvková cyklotrasa okolím Borovan. Děti zaujme kejklířské vystoupení, čtení borůvkové pohádky či borůvkové tvoření. (www.boruvkobranni.cz)

Sportovní atraktivita a akce

V Borovanech se nachází rehabilitační a regenerační centrum, které mimo jiné nabízí cvičení pro matky s dětmi. V tělocvičně základní školy probíhají lekce Zumbi. Klubovna v Podzámčí pořádá orientální tance a zdravotní cvičení. Ve městě se dále nachází hřiště na plážový volejbal, posilovna, plavecký bazén v základní škole (otevřený i pro veřejnost od října do května), sportovní areál základní školy s volejbalovými kurty, běžecká dráha, hřiště na basketbal, sportovní areál TJ Calofrig s travnatým fotbalovým hřištěm, fotbalovým hřištěm s umělým povrchem, volejbalové hřiště, střelnice, tenisové kurty. V okolí Borovan je několik chovných rybníků, kde je povolen sportovní rybolov, v letní sezóně je možné povolenky zakoupit v informačním centru města Borovany. (www.borovany-cb.cz)

5.2.3 Nové hrady a jejich kulturní potenciál

Historie města

Město, které dalo název celému pohoří, leží na kopci nad údolím Stropnice v oblasti, kde Novohradské hory již volně přecházejí do Třeboňské pánve. Nové Hrady

jako osada s gotickým hradem vznikly na tzv. vitorazské stezce, která procházela zdejšími lesy do Rakouska. Poprvé se v listinách zmiňují k roku 1279, kdy je vlastnili pánové z Landštejna (Vítkovci), od nich město a panství koupili Rožmberkové, poté Švamberkové a od roku 1620 se nacházely v držení Buquoyů, kteří se zasloužili o rozkvět zdejší oblasti. Po druhé světové válce byli Němci vystěhováni a území dosídleno přistěhovalci. V roce 1945 byl také Buquoyům zkonfiskován veškerý majetek v Čechách. Roku 1990 byly Nové Hrady prohlášeny za městskou památkovou zónu a staly se vyhledávaným turistickým centrem.

Kulturně-historické památky

Hrad stojí na okraji městské zástavby, od okolí jej odděluje 14 metrů hluboký příkop. Vnikl společně s městem v polovině 13. století jako gotická pevnost a později byl několikrát upravován. Hrad je přístupný veřejnosti, expozice je zaměřena na působení Buquoyů na Novohradsku.

Rezidenci v Nových Hradech si původně zřídili Rožmberkové jako náhradní sídlo po roce 1573, kdy novohradský hrad poškodil výbuch střelného prachu. Později byla upravena barokně Buquoyi, kteří zde bydleli až do roku 1806, kdy si postavili nový zámek. Poté zde byly kanceláře. Budova zaujímá celou jednu stranu náměstí a je jeho výraznou dominantou. (Cukr, 2009) Nyní se v prostorách bývalého městského paláce šlechtického rodu Buquoyů nachází čtyřhvězdičkový wellness hotel Rezidence, který nabízí komplexní služby v oblasti ubytování, cateringu, wellness a díky své kapacitě je kongresovým centrem města Nové Hrady. (www.rezidencenh.cz)

Na okraji města byl postaven v letech 1801 až 1806 nový empírový **zámek** s řadou reprezentativních pokojů a kamenným schodištěm v průčelí. Plně dokončen byl v roce 1810. V nedávné době zde sídlila střední zemědělská škola, dnes slouží jako univerzitní centrum. Obklopuje jej zámecký park, který kdysi býval vyzdoben řadou romantických zahradních parků.

Současně se založením města vznikl též **kostel**. Po několika požárech byl v 16. století přestavěn v pozdně gotickém stylu a tuto podobu si dochoval dodnes.

V interiéru se nacházejí i náhrobní kameny a do konce 19. století zde bývala hrobka rodu Buquoyů. Kostelní věž je vysoká 52 m a je dominantou celého města a okolí.

V sousedství kostela nechal Ferdinand Buquoy vystavět raně barokní **budovu kláštera**, který se stal domovem pro řád servitů. Po druhé světové válce byli mniši vyhnáni, usadili se zde vojáci a objekt značně zchátral. Po roce 1989 se sem servité vrátili a o pár let později proběhla rekonstrukce kláštera včetně zahrady.

Na hřbitově na okraji města byla podle plánů známého architekta Josefa Schulze postavena nová **buquoyská hrobka**. Novogotická stavba se zajímavě členěným průčelím zvýrazněným mozaikou od Maxe Švabinského a erbem rodu ukrývá osm rakví.

Historická zástavba v centru města

Z domů na náměstí vedle Rezidence upoutá pozornost turistů především radnice. Její barokní podoba pochází z 18. století, kdy byly na fasádu namalovány městský a buquoyský znak. Uprostřed náměstí mezi stromy se krčí čtvercová kamenná kašna z roku 1744 vytvořená Jánem Slabým z Kaplice. V domě mezi Rezidencí a kostelem je umístěna barokní lékárna s vybavením z roku 1755. (Cukr, 2009)

Významné kulturně-historické památky a zajímavosti v zázemí Nových Hradů

Pozdně gotický hrádek **Cuknštejn** se nachází na vyvýšenině nad říčkou Stropnicí v závěru přírodního parku Terčino údolí, 3 km východně od Nových Hradů. Jedno z nejzachovalejších vladyckých sídel v českých zemích, vzácný příklad přechodného článku mezi zemanskou tvrzí a panským hradem. Hrad byl postaven v letech 1488 až 1491 Vilémem Pouzarem z Michnic. Návštěvu hrádku je vhodné spojit s procházkou romantickým Terčíným údolím. (Hájek, 1995)

Žumberk je vesnice přibližně 6 km od Nových Hradů směrem na Trhové Sviny, je známá tvrzí, která vznikla v 15. století, často na ní pobýval poslední Rožmberk Petr Vok. Budova tvrze je obklopena hradební zdí s pěti dochovanými baštami. Na nádvoří je bohatá sgrafitová výzdoba, prohlídka interiéru s expozicí jihočeského malovaného nábytku je možná od dubna do října. Přímo pod tvrzí byla obnovena přehrada, přes jejíž

hladinu je na celý Žumberk krásný pohled. Kostel sv. Jana Křtitele ukrývá zajímavé gotické klenby a náhrobky. Před hřbitovni zdí stojí kamenný kříž z roku 1877 a pomník padlým. (Cukr, 2009) Na tvrzi se každoročně v polovině měsíce října pořádá výstava chryzantém, kromě květin je možné si prohlédnout i ovoce a zeleninu.

Kulturní zařízení a kulturní akce

V Nových Hradech je kulturní dům, kinosál a městskou knihovnou s bezbariérovým přístupem. Ateliér Koželužna pořádá pravidelné tvůrčí, výtvarné vzdělávací aktivity, jednorázové kurzy pro děti i dospělé. Město a kulturní centrum pořádá řadu nejrozličnějších akcí a slavností. Nejznámější z nich je taneční soutěž Novohradská číše, která se koná každoročně koncem dubna nebo začátkem května, zázemí soutěži poskytuje hotel Máj, který nabízí jeden z největších sálů v jižních Čechách. V měsíci únoru je tradiční Novohradský masopust s Růžičkovou, Jalovcovou a Slaměnou koledou. Další pravidelné akce jsou například Festival Novohradské Hraní, Festival Novohradské Poznávání, Gastronomické slavnosti, adventní trhy a koncerty. (www.kicnovehrady.cz)

Sportovní atraktivity a akce

Sportovní hala Nové Hrady slouží pro tenis, fitness, volejbal a basketbal. Možnost koupání nabízí od června do října Koupaliště Horní Stropnice, v jehož areálu je také hřiště na plážový volejbal. Mezi další sportovní aktivity, které lze v Nových Hradech uskutečnit patří stolní tenis, kuželky a sportovní rybolov. (www.kicnovehrady.cz) Již výše zmíněný wellness hotel Rezidence je vhodný k relaxaci a odpočinku, návštěvníci si mohou vybrat ze široké škály masáží, zábalů, rehabilitačně-relaxačních programů nebo navštívit fitness centrum, kde jsou k dispozici posilovací přístroje, steppery, rotopedy, činky a závaží. (www.rezidencenh.cz)

6 Sekundární nabídka cestovního ruchu v řešeném území

Sekundární nabídka cestovního ruchu představuje prostředky ke splnění určité touhy a očekávání. Tvoří ji suprastruktura a infrastruktura, všeobecná infrastruktura. Suprastruktura zahrnuje ubytovací a stravovací zařízení. Infrastruktura je tvořena cestovními kanceláři, informačními kanceláři cestovního ruchu, směnárny, sportovně-rekreačním zařízením, kulturně-společenským zařízením a rekreační dopravou. Všeobecná infrastruktura je zaměřena na dopravu a dopravní dostupnost. (Királ'ová, 2003) Dále je popsána současná nabídka ubytovacích a stravovacích zařízení, informačních služeb a rekreační dopravy v řešeném území.

6.1 Ubytovací zařízení

Poskytování ubytovacích služeb je významným předpokladem rozvoje především pobytového cestovního ruchu. Ubytovací služby umožňují přenocování nebo přechodné ubytování účastníkům cestovního ruchu, včetně uspokojení potřeb, které s přenocováním souvisejí. (Orieška, 2010)

Ubytovací zařízení v Trhových Svinech

V Trhových Svinech se nachází celkem 19 ubytovacích zařízení, z nichž převažuje především nabídka ubytování v soukromí. Hotel Atos je jediným hotelem, který se ve městě nachází, má kapacitu 58 lůžek ve dvoulůžkových a třílůžkových pokojích, z nichž jsou tři pokoje s bezbariérovým přístupem.

Tabulka 1: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v Trhových Svinech.

Kategorie ubytovacích zařízení	Počet ubytovacích zařízení	Počet lůžek
Hotel	1	58
Penzion	4	53
Chata/chalupa	3	13
Ubytování v soukromí	11	79

Zdroj: Vlastní zpracování (Ubytování 2012, Sdružení růže 2011).

Český statistický úřad uvádí, že hromadných ubytovacích zařízení je na území Trhových Svinů, jakožto obce s rozšířenou působností celkem 17, což je nejméně od roku 2000.

Tabulka 2: Počet ubytovacích zařízení podle kategorie v Trhových Svinech.

Stav k 31.12.2010	Hromadná ubytovací zařízení celkem	Hotel *****	Hotel, motel, botel ****	Hotel, motel, botel ***	Hotel, motel, botel **	Hotel, motel, botel *	Hotel garni * *****	Penzion	Kemp	Chatová oblast	Turistická ubytovna	Ostatní hromadná zařízení
2000	23	-	-	2	1	1	-	8	1	2	1	7
2001	24	-	-	2	1	1	-	9	1	2	1	7
2002	23	-	-	2	1	1	-	10	1	1	1	6
2003	22	-	-	2	-	1	-	9	1	1	1	7
2004	22	-	-	2	-	2	-	10	1	-	1	6
2005	20	-	-	1	-	2	-	10	1	-	-	6
2006	24	-	-	2	-	2	-	12	1	-	-	7
2007	23	-	-	2	-	2	-	12	1	-	-	6
2008	22	-	-	1	-	2	-	12	1	-	-	6
2009	20	-	-	2	-	2	-	9	1	-	-	6
2010	17	-	-	2	-	2	-	8	1	-	-	4

Zdroj: vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=653&potvrdrd=Zobrazit+tabulku&pro_8_44=3113&go_zobraz=1&childsel0=4&childsel1=4&cislotab=CRU9030CU&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp

Ubytovací zařízení v Borovanech

Město Borovany má 5 ubytovacích zařízení, která nabízejí celkem 179 lůžek. Hotel Alf se nachází na borovanském náměstí a jeho ubytovací kapacita je 56 lůžek. V hotelu je hostům k dispozici výtah a úschovna kol. Do hotelové restaurace a na terasu je bezbariérový přístup. Ve městě jsou dále čtyři penziony: Valeš, Borovanský mlýn, Hofhanzl a Nový Dvůr. Z těchto penzionů nabízí nejvíce lůžek Borovanský mlýn, může ubytovat až 55 osob. Mlýn svým hostům nabízí kromě přenocování také projížďky na koních, rybaření a práci na farmě. Součástí Borovanského mlýna je restaurace, salonek a vinný sklípek.

Tabulka 3: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v Borovanech.

Kategorie ubytovacích zařízení	Počet ubytovacích zařízení	Počet lůžek
Hotel	1	56
Penzion	4	123
Chata/chalupa	-	-
Ubytování v soukromí	-	-

Zdroj: Vlastní zpracování (Ubytování 2012, Sdružení růže 2011).

Ubytovací zařízení v Nových Hradech

Nové Hrady nabízejí celkem 627 lůžek, jsou zde zastoupeny hotely, penziony, chaty i ubytování v soukromí. Jedním ze dvou hotelů je hotel Máj, má celkem 43 lůžek, jeho součástí je restaurace, pivnice, salónek a velký sál (600 míst). Wellness hotel Rezidence Nové Hrady disponuje kapacitou 140 lůžek a nabízí svým návštěvníkům širokou škálu doprovodných programů.

Tabulka 4: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v Nových Hradech.

Kategorie ubytovacích zařízení	Počet ubytovacích zařízení	Počet lůžek
Hotel	2	183
Penzion	8	202
Chata/chalupa	3	19
Ubytování v soukromí	17	242

Zdroj: Vlastní zpracování (Ubytování 2012, Sdružení růže 2011).

Převažujícím typem ubytovacích zařízení v zázemí technické památky Buškův hamr je penzion a ubytování v soukromí, tato zařízení mají většinou sezónní charakter a jsou návštěvníkům k dispozici pouze během léta. V destinaci převažuje ubytovací zařízení nižší kategorie, jediný Wellness hotel Rezidence v Nových Hradech se 4 hvězdičkami může uspokojit potřeby i náročného účastníka cestovního ruchu, který vyhledává ubytovací zařízení vyšší kvality. Ubytovací kapacity jsou v současné době dostatečné, neboť většina z návštěvníků přijíždějících do této oblasti ubytovací služby nevyužívá. Při větším přílivu turistů do destinace by však současná nabídka ubytovacích zařízení a kvalita nabízených služeb byla nevyhovující.

6.2 Stravovací zařízení

Stravovací služby uspokojují základní potřeby výživy, přispívají k zotavení a vytvářejí větší fond volného času k uspokojování potřeb, které jsou cílem účasti na cestovním ruchu. Stravovací služby poskytují hostinská zařízení. (Orieška, 2010)

Stravovací zařízení v Trhových Svinech

V Trhových Svinech se nachází 8 restaurací, z nichž dvě jsou pizzerie. Součástí restaurace Junior je kavárna v prvním patře. Ve městě jsou dva bary se širokou nabídkou alkoholických i nealkoholických nápojů. Na náměstí v podloubí je bufet, který je otevřený ve všední dny a nabízí hotová jídla i minutky.

Tabulka 5: Počet stravovacích zařízení v Trhových Svinech.

Typ zařízení	Počet zařízení	Kapacita celkem
Restaurace	8	493
Bufet	1	16
Pivnice	2	83
Kavárna / bar	3	90
Cukrárna	2	34

Zdroj: www.tsviny.cz/dev/restaurace.

Stravovací zařízení v Borovanech

V Borovanech mohou turisté navštívit 5 restaurací, které nabízejí především pokrmy tradiční české kuchyně. Hotová jídla však připravují jen v restauraci hotelu Alf. Bufet představuje Bistro u Pantera na náměstí. Ve městě není žádná cukrárna, ale zákusky nabízí kavárna Zámek.

Tabulka 6: Počet stravovacích zařízení v Borovanech.

Typ zařízení	Počet zařízení	Kapacita celkem
Restaurace	5	337
Bufet	1	45
Pivnice	4	130
Kavárna / bar	2	57
Cukrárna	-	-

Zdroj: www.tsviny.cz/dev/restaurace.

Stravovací zařízení v Nových Hradech

V Nových Hradech téměř všechny restaurace nabízejí kromě minutek také polední menu. K večernímu posezení jsou ve městě dva bary – Bourbon bar a Citro bar. Domácí kavárna Kousek s letní terasou, cukrárnou a zmrzlinovým salonem se nachází v blízkosti hradu.

Tabulka 7: Počet stravovacích zařízení v Nových Hradech.

Typ zařízení	Počet zařízení	Kapacita celkem
Restaurace	7	450
Bufet	-	-
Pivnice	-	-
Kavárna / bar	2	55
Cukrárna	1	20

Zdroj: www.tsviny.cz/dev/restaurace.

Nabídka stravovacích zařízení v zázemí technické památky Buškův hamr je na dostačující úrovni. Většina ubytovacích zařízení nabízí současně také stravovací služby, dále se jedná především o rodinné podniky a menší hostinská zařízení. Nejvíce stravovacích zařízení se nachází v Trhových Svinech, kde si návštěvníci mohou vybrat z nabídky tradičních českých jídel i mezinárodní kuchyně. Většina stravovacích zařízení neposkytuje stravovací služby po celý den, ale otevírá až v pozdních odpoledních hodinách, proto převažuje nabídka minutkových jídel nad jídly hotovými. V destinaci není žádná čínská restaurace, čajovna a chybí zařízení nabízející zážitkovou gastronomii.

6.3 Informační služby

Informační služby umožňují šíření objektivních poznatků o cílových místech cestovního ruchu, objektech cestovního ruchu a službách. (Orieška, 2010)

Turistické informační centrum Trhové Sviny

V Trhových Svinech se kulturní a informační centrum nachází na náměstí, otevřené je celoročně, provozní doba je 6 dní v týdnu a to od pondělí do soboty. Informace jsou poskytované v českém, anglickém a německém jazyce.

Mezi poskytované služby patří prodej map, průvodců a upomínkových předmětů, distribuce informačních materiálů, informace o městě a okolí, podrobná databáze ubytovacích kapacit, aktuální kulturní přehled, jízdní řády autobusů a vlaků, předprodej vstupenek, kopírovací služby a připojení k internetu. (www.tsviny.cz)

Turistické informační centrum Borovany

Informační centrum města Borovany sídlí na náměstí v přízemí zámku, je provozováno celoročně od pondělí do pátku, během července a srpna je otevřené denně od 9:00 do 17:30 hodin. Základní informace včetně turistických razítek je možné získat také v kavárně Zámek. Informační centrum zajišťuje prohlídky Klášterního muzea s průvodcem. K poskytovaným službám patří předprodej vstupenek na kulturní akce v Borovanech a Trhových Svinech, předprodej přes CB Systém. Dále je možný přístup na veřejný internet, prodej turistických známek, map, turistických publikací a pohledů. Centrum poskytuje informace o turistických zajímavostech, ubytování, stravování na Borovansku. Lze zde získat razítko pohádkové kanceláře kapra Jakuba a Rožmberského roku. (www.borovany-cb.cz)

Turistické informační centrum Nové Hrady

Kulturní a informační centrum se nachází na náměstí Republiky, je provozováno po celý rok, ale jen v červenci a srpnu každý den, v ostatních měsících jen 5 nebo 6 dní v týdnu. Informační centrum nabízí služby v rámci prodeje map, publikací a upomínkových předmětů. Poskytování informací o turistických a kulturních cílech v regionu. Pro návštěvníky jsou připravené tištěné informační materiály o městě a turistických cílech, ubytování, kulturních akcích a turistických trasách. Je zde možné vyhledávání dopravních spojů, přístup k internetu. Po domluvě předem prohlídky města s průvodcem. Prodej vstupenek na akce pořádané Kulturním a informačním centrem Nové Hrady, ale také přes portál CB Systém. Je možné si zde zakoupit turistické známky a vizitky. Informační centrum Nové Hrady provozuje dále ubytovnu Český dům, Městskou knihovnu Nové Hrady, kino Nové Hrady, aktivity v objektu Koželužna, vydávání měsíčníku Novohradský zpravodaj. (www.kicnovehrady.cz)

6.4 Rekreační doprava

Dopravní služby umožňují přepravu účastníka cestovního ruchu z místa trvalého bydliště do cílového místa i zpět, pohyb v cílovém místě. Pokud doprava uspokojuje potřeby účastníků cestovního ruchu, označuje se za rekreační dopravu. (Orieška, 2010)

Kromě běžných linek provozuje ČSAD Jihotrans v jižních Čechách také službu přepravy jízdních kol Cyklotrans. Cyklotrans zajišťuje turistům a cyklistům pohodlnou přepravu na linkách mezi atraktivními místy. Tato služba výborně doplňuje turistickou infrastrukturu kraje a zvyšuje komfort i možnosti turistů při jejich pohybu po kraji. Od počátku července do konce srpna je možné využít tzv. Novohradské linky a dopravit se i s bicyklem z Českých Budějovic do Nových Hradů, Horní Stropnice, či Hojně Vody a zpět. Novohradská linka číslo 320 510 jezdí v sobotu, neděli a ve svátek. (www.cyklotrans.cz) Jízdní řád Novohradské linky je k nahlédnutí v příloze 3.

Oblastí Novohradského podhůří prochází řada turistických cest a cyklistických stezek, které jsou vyjmenovány a popsány v kapitole 5.1.

6.5 Vyhodnocení potenciálu cestovního ruchu v řešeném území

Přírodní potenciál řešeného území nabízí ničím nenarušenou přírodu, kromě jiného také národní přírodní rezervace a přírodní parky. Nedaleké Novohradské hory pobízí návštěvníky k horské turistice. Pěší turistika, cykloturistika je vázána na značené naučné stezky a cyklotrasy. Přírodní atraktivita jsou výborně doplňovány bohatým kulturním a historickým dědictvím. Jednou z významných památek v oblasti je unikátní funkční technická památka Buškův hamr. Nabídka ubytovacích a stravovacích zařízení je dostačující. V řešeném území se nachází celkem tři turistická informační centra, která poskytují svým návštěvníkům kvalitní informační služby.

Destinace má velký potenciál pro sportovně-rekreační cestovní ruch a poznávací cestovní ruch, jsou zde vhodné podmínky především k provozování turistiky, cyklistiky a poznávání kulturních památek.

7 Analýza poptávky cestovního ruchu v řešeném území

7.1 Sběr dat v řešeném území

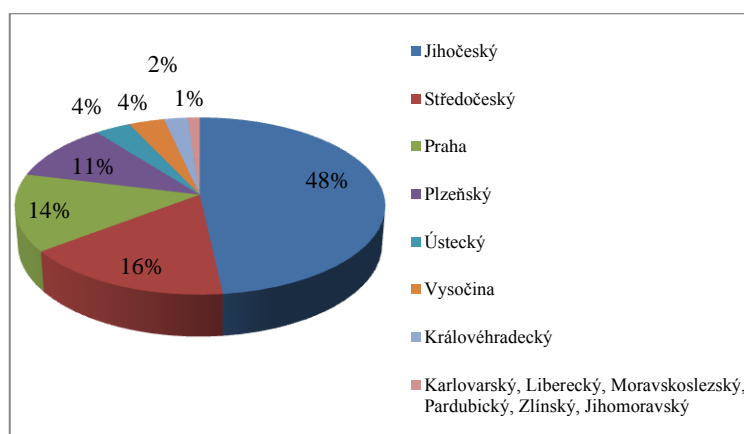
Dotazníkové šetření bylo provedeno metodou osobního dotazování během měsíce července a srpna roku 2011. Probíhalo na území technické památky Buškův hamr. Respondenti byli vybíráni náhodně z návštěvníků, kteří se zúčastnili prohlídky hamru, sběr dat byl anonymní. Celkem bylo od respondentů získáno 105 dotazníků, z nichž bylo jen 90 zařazeno do vyhodnocení šetření. Většina návštěvníků byla mužského pohlaví a ve věku od 26 do 45 let.

Dotazník obsahoval 20 otázek, z nichž osmnáct otázek je uzavřených, ve kterých měli respondenti předem dané možnosti odpovědí, u šesti otázek mohli doplnit jinou odpověď, u dvou otázek měli možnost napsat důvod, proč zvolili danou odpověď. Dvě otázky jsou otevřené (č. 1 a č. 17) pro volnou slovní odpověď respondenta. Otázka č. 16 zjišťuje spokojenost návštěvníků s poskytovanými službami v širším zázemí památky. Otázky v dotazníku jsou zaměřené na zjištění motivace a očekávání návštěvníka Buškova hamru, zda bylo očekávání splněno a také na zjištění image památky. Dotazník je k nahlédnutí v příloze 4. Na základě dotazníku byl vytvořen profil návštěvníka.

7.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Otázka č. 1: Odkud jste přijel/a (kraj)?

Graf 1: Kraj původu.

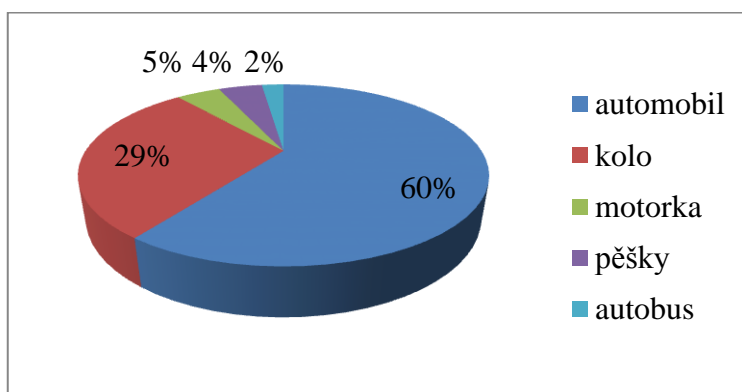

Zdroj: Vlastní šetření.

Nejvíce návštěvníků přijelo z téhož kraje, ve kterém se nachází technická památka. Z hlavního města a Středočeského kraje turisté jezdí za rekreací do této oblasti z důvodu dobrých podmínek pro pěší turistiku a cykloturistiku. Větší počet dotazovaných byl také z kraje Plzeňského. Pouze jeden návštěvník přijel z Karlovarského, Libereckého, Pardubického, Moravskoslezského, Zlínského a Jihomoravského. Žádný respondent nepřišel z Olomouckého kraje.

Otázka č. 2: Jakým způsobem jste se na Buškův hamr dopravil/a?

Graf 2: Způsob dopravy.

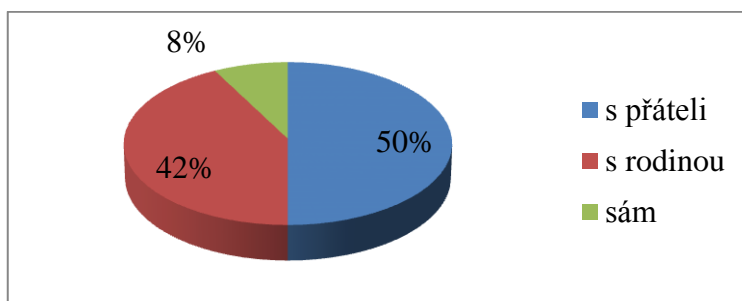

Zdroj: Vlastní šetření.

Nejčastějším způsobem dopravy pro návštěvu Buškova hamru je osobní automobil, který je nejvyužívanějším dopravním prostředkem. Parkoviště pro osobní automobily a autobusy se nachází v těsné blízkosti památky. Za zmínku stojí také návštěvníci, kteří přijeli na kole, byla jich téměř třetina.

Otázka č. 3: S kým jste na Buškův hamr přijel/a?

Graf3: Doprovod.

Zdroj: Vlastní šetření.

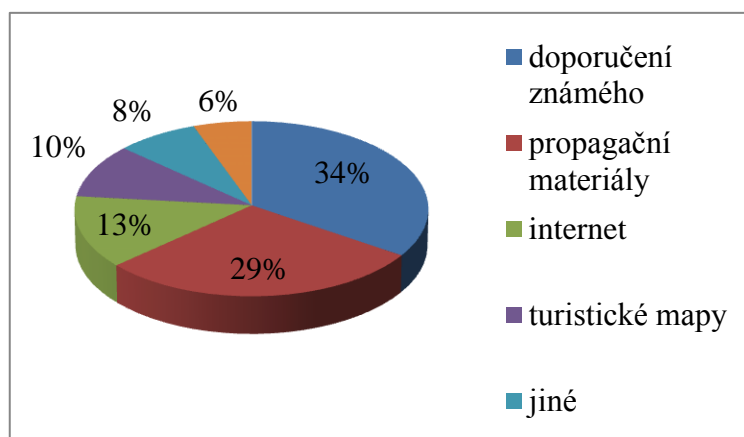
Jak vyplývá z grafu, návštěvníci přijíždějí sami jen zřídka, polovina z dotazovaných turistů přijela s přáteli či známými, se kterými společně poznávají kulturní památky a seznamují se s historií. Další velká skupina navštívila Buškův hamr se svojí rodinou, důvodem by mohlo být pořádání akcí pro děti například pohádková stezka nebo přivítání letních prázdnin s názvem „Hurá prázdniny“.

Otázka č. 4: Je to vaše první návštěva Buškova hamru?

Buškův hamr a jeho okolí navštívilo poprvé 60% respondentů. Návštěvníci, kteří hamr navštívili již po několikáté, tvoří 40%. Do areálu památky se vracejí především z důvodu, že sem chtějí zavést své rodinné příslušníky či přátele.

Otázka č. 5: Jak jste se o Buškově hamru dozvěděl/a?

Graf 4: Zdroj informací.

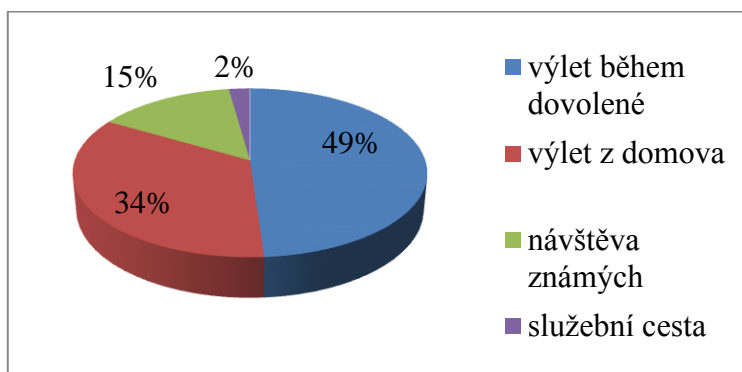

Zdroj: Vlastní šetření.

Nejčastějším zdrojem informací a sdělením referencí je doporučení od známého, velká část respondentů také našla informace o památce v propagačních materiálech a také v dnešní době hojně využívaný internet je velkým zdrojem pro poskytnutí informací. Návštěvníci, kteří zvolili jinou možnost, žijí v Jihočeském kraji a Buškův hamr znají dlouhá léta.

Otázka č. 6: Jste zde v rámci:

Graf 5: Účel cesty.

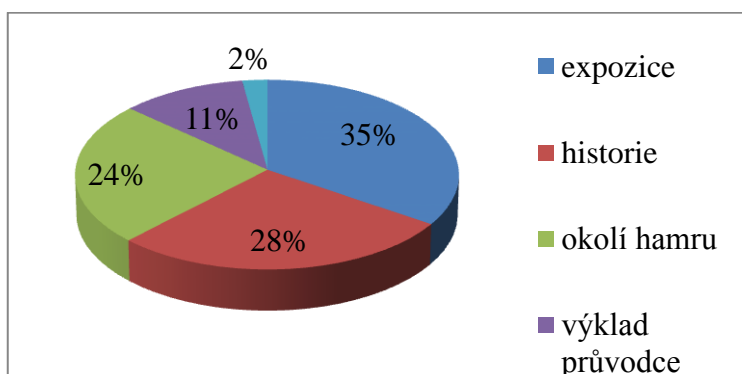

Zdroj: Vlastní šetření.

Jak je z grafu zřejmé, téměř polovina z respondentů navštívila Buškův hamr v rámci výletů do okolí během své dovolené. Turisté žijící v blízkosti památky si udělali výlet z domova, část dotazovaných spojila návštěvu hamru s návštěvou svých známých a jen dva návštěvníci přijeli v rámci služební cesty.

Otázka č. 7: Co Vás na Buškově hamru nejvíce zaujalo?

Graf 6: Nejzajímavější prvek návštěvy.

Zdroj: Vlastní šetření.

Z odpovědí plyne, že největší zájem vzbudila expoze hamru, kterou měli turisté možnost shlédnout během prohlídky. Součástí této expozice jsou výrobní části hamru, nářadí hamerníka, lidový nábytek, ukázky keramiky a dobové zařízení z přelomu 18. a 19. století. Ale také okolí hamru a zajímavá historie shlédnutá ve zhruba 30-ti

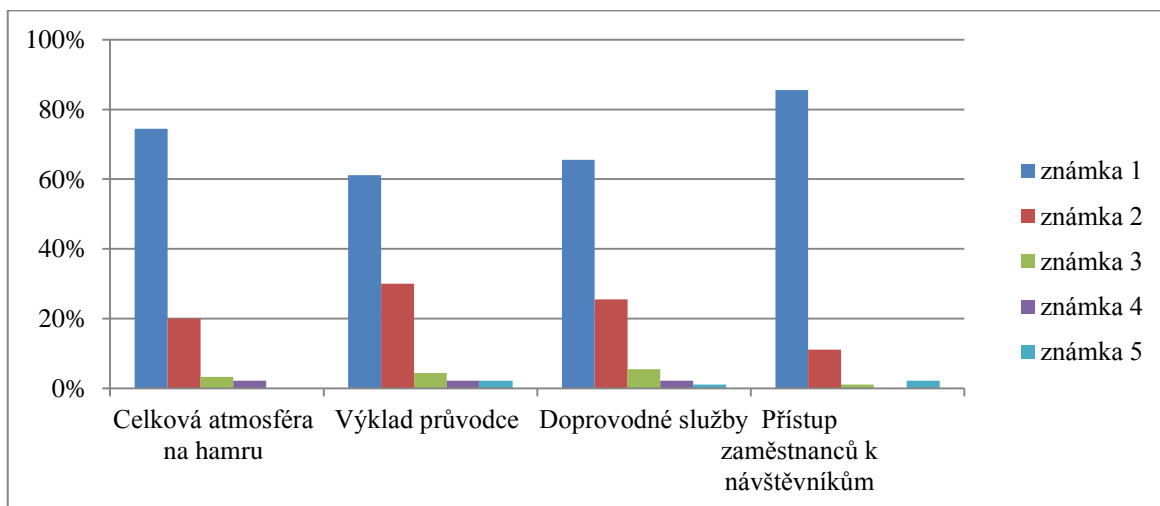
minutovém dokumentu o hamernících a jejich řemesle zaujali velkou část z dotazovaných turistů.

Otázka č. 8: Přivítali byste zpestření během prohlídky? Pokud ano, jaké? Pokud ne, proč?

Většina z dotazovaných návštěvníků je s prohlídkou spokojena a myslí si, že zpestření není potřeba. Ale téměř polovina by nějaké zpestření uvítala, nejčastější odpovědí jak oživit prohlídku byla možnost vyzkoušet si práci hamerníků či ukázky dobových řemesel, někteří návštěvníci by také uvítali, kdyby průvodce prováděl v kostýmu.

Otázka č. 9: Oznámkuje jako ve škole od 1 do 5:

Graf 7: Hodnocení prvků památky.

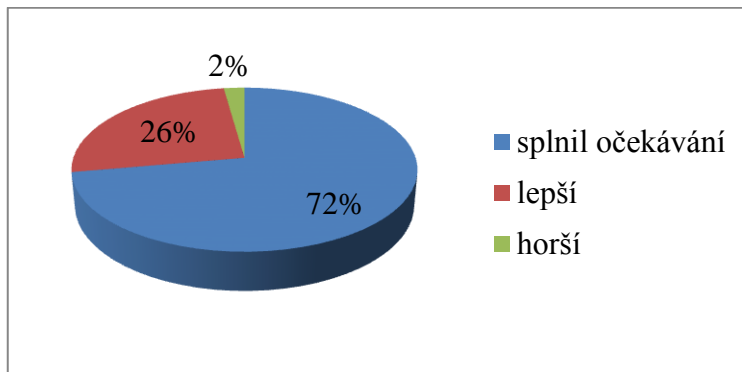

Zdroj: Vlastní šetření.

Hodnocení celkové atmosféry na hamru, výkladu průvodce, doprovodných služeb i přístup zaměstnanců k návštěvníkům je velmi kladné. Převažující známky byly 1 a 2, část špatných známek je zanedbatelná, takže lze říci, že turisté byli z převážné většiny spokojeni s prvky památky. Nejlépe hodnocený je přístup zaměstnanců, z důvodu vstřícného jednání, úsměvu na tváři a odborných znalostí.

Otázka č. 10: Splnil Buškův hamr Vaše očekávání?

Graf 8: Očekávání.

Zdroj: Vlastní šetření.

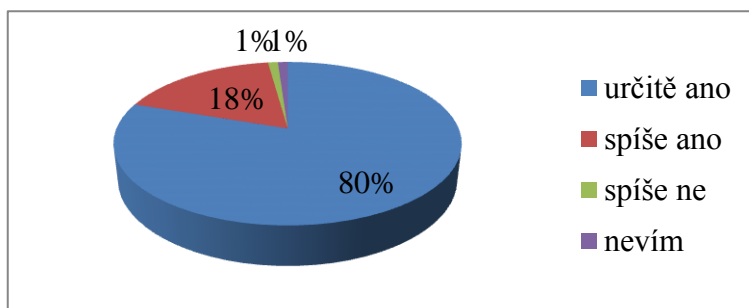
Jak je zřejmé z grafu, Buškův hamr z převážné většiny splnil očekávání turistů. Pro další větší část je lepší, než jaký očekávali a pouze dvěma respondentům přijde horší, než podle referencí čekali.

Otázka č. 11: Jak hodnotíte cenu prohlídky?

Vstupné 50,- Kč, snížené vstupné 25,- Kč zahrnuje prohlídku expozice Buškova hamru s průvodcem a zhlédnutí filmového dokumentu. Na přání je možný též cizojazyčný výklad za stejnou cenu. Z odpovědí respondentů je zřejmé, že tato cena odpovídá kvalitě prohlídky. Třetině z dotazovaných se zdá být dokonce příliš levná.

Otázka č. 12: Doporučíte návštěvu Buškova hamru svým známým?

Graf 9: Doporučení Buškova hamru.

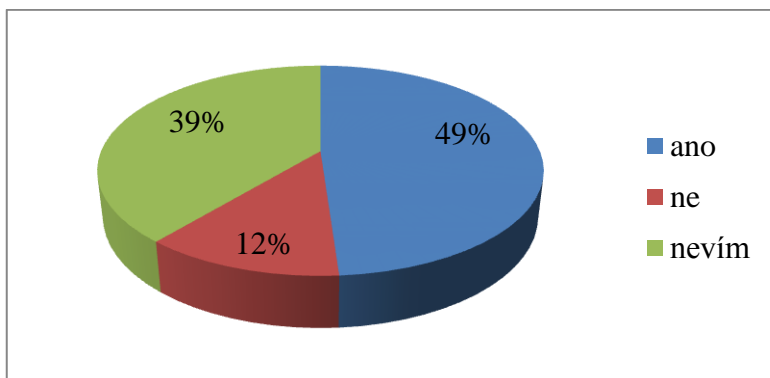

Zdroj: Vlastní šetření.

Z odpovědí týkajících se doporučení návštěvy je zřejmé, že kromě jednoho nespokojeného a jednoho váhajícího turistu všichni Buškův hamr svým známým doporučí. Z toho je možné soudit, že byli spokojeni a že se jim zde líbilo.

Otázka č. 13: Plánujete Buškův hamr znovu navštívit? A proč?

Graf 10: Plánování další návštěvy.

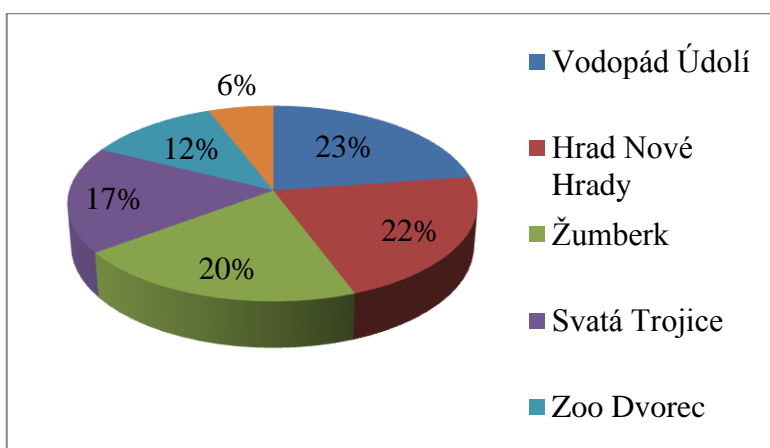

Zdroj: Vlastní šetření.

Téměř polovina z návštěvníků by chtěla Buškův hamr znovu navštívit, především z důvodu, aby ho mohli ukázat svým přátelům, známým či svým dětem. Někteří návštěvníci ještě v době dotazování váhali s další návštěvou a turisté přijíždějící z daleka znovu prohlídku neplánují.

Otázka č. 14: Navštívili jste okolí Buškova hamru? Jaké?

Graf 11: Navštívené okolí.

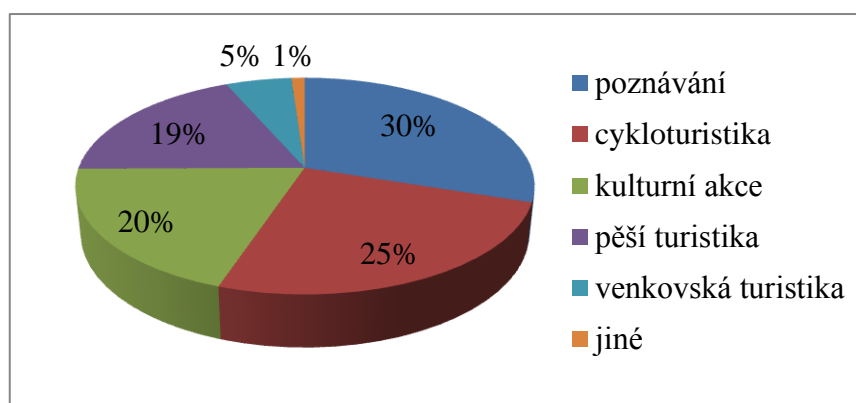

Zdroj: Vlastní šetření.

Nejvíce navštěvovanou atrakcí v okolí je Vodopád v Terezině údolí, ale také Hrad v Nových Hradech viděl skoro stejný počet turistů. Další hojně navštěvovanou památkou je tvrz Žumberk, kostel Nejsvětější Trojice, ke kterému došli po naučné stezce Trhosvinensko. Především rodiny s dětmi navštívili také Zoo ve Dvorci. Mezi jinými možnostmi se čteněji objevil prales v Hojně Vodě, kterým vede také naučná stezka a je to jedna z nejstarších přírodních rezervací v Evropě.

Otázka č. 15: Jaké atraktivity jsou pro Vás motivující?

Graf 12: Motivace.

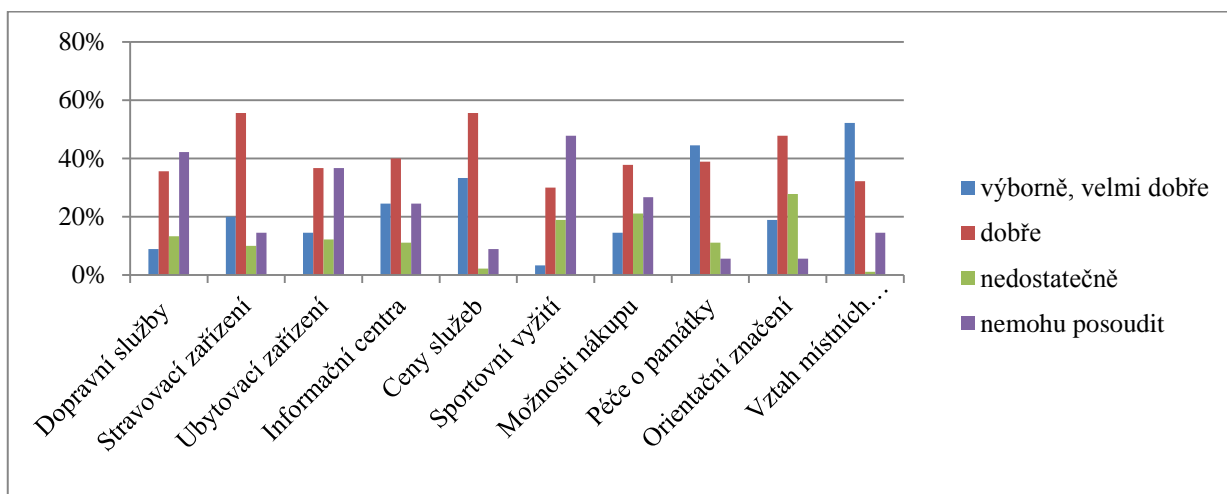
Zdroj: Vlastní šetření.

Pro většinu turistů je hlavním důvodem pro návštěvu destinace poznávání kulturních památek, kterých se zde v Novohradském podhůří nachází velké množství a to především díky pestré historii. Další návštěvníci jsou motivováni cykloturistikou, pro kterou jsou zde vhodné podmínky. Pořádání kulturních akcí v destinaci motivuje k návštěvě více turistů než dobrý potenciál oblasti pro pěší turistiku.

Otázka č. 16: Jak byste ohodnotil/a v této oblasti?

Graf 13: Spokojenost se službami.

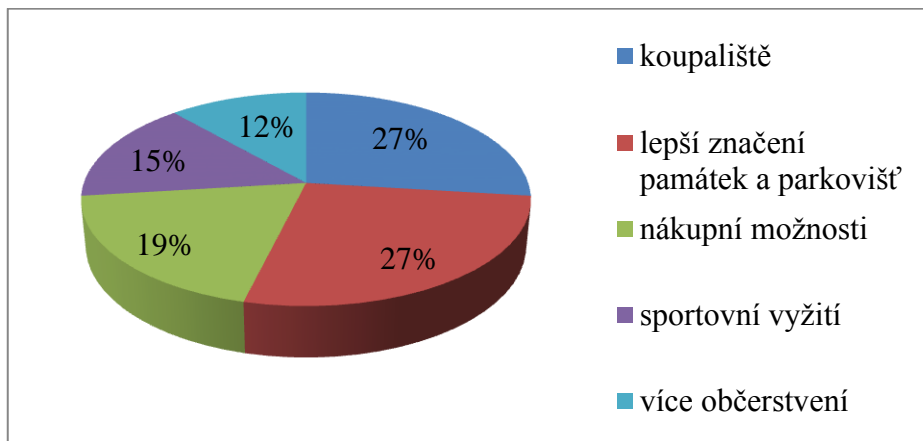

Zdroj: Vlastní šetření.

Převážná část návštěvníků má místo trvalého pobytu v Jihočeském kraji, a proto nevyužívají základní služby – dopravní, stravovací a ubytovací. Služby informačního centra nevyužila ani třetina z dotazovaných, ale ti kteří informační centrum navštívili, byli převážně spokojeni s jeho poskytnutými službami. Ceny služeb hodnotili kladně především turisté přijíždějící ze Středočeského a Plzeňského kraje. S nabídkou sportu v destinaci se většina respondentů nesešla, a proto ji nemohou posoudit. Nákupní možnosti z pohledu turisty jsou hodnoceny převážně dobře. Péče o památky je hodnocena velmi kladně. Orientační značení je převážně dobré až nedostatečné, neboť velká část z návštěvníků po cestě na Buškův hamr bloudila. Vztah rezidentů k přijíždějícím turistům je z více než poloviny odpovědí výborný.

Otázka č. 17: Co v destinaci postrádáte, popř. co byste změnili, kdybyste měli tu možnost?

Graf 14: Nedostatky destinace.

Zdroj: Vlastní šetření.

Turisté, kdyby mohli tak by si přáli zlepšit označení památek a jejich parkovišť. Stejný počet návštěvníků v destinaci postrádá možnost koupání. Velká část z dotazovaných by zlepšila možnosti nákupu v širším zázemí památky, přestože u předchozí otázky jej hodnotili převážně kladně. U sportovního vyžití byla postrádána možnost plavání, zahrát si bowling či projet se přírodou na in-line bruslích. Bylo poukázáno na nedostatek rychlých občerstvení.

Otázka č. 18: Vaše pohlaví?

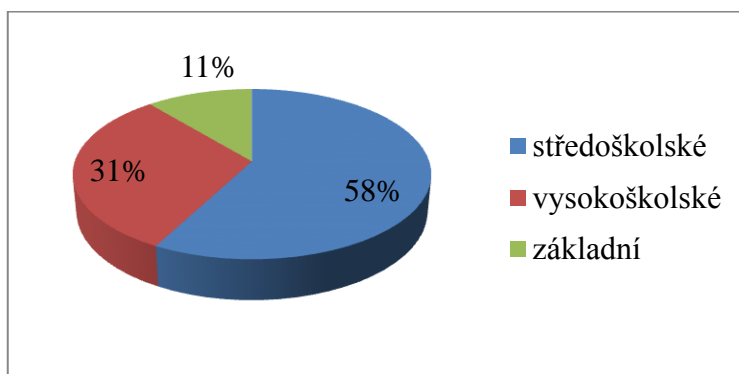
Destinaci navštěvují jak muži, tak ženy skoro ve stejném počtu. Více respondentů však bylo mužského pohlaví a to 52%.

Otázka č. 19: Váš věk?

Z vyhodnocených dotazníků je očividné, že nejvíce turistů bylo ve středním věku od 26 do 45 let, více než třetina z dotazovaných byla ve věku od 46 do 65 let, poté věková kategorie od 25 let. Nad 66 let byl pouze jeden respondent.

Otázka č. 20: Vaše dosažené vzdělání?

Graf 15: Vzdělání.

Zdroj: Vlastní šetření.

Co se týče vzdělání, tak nejvíce z respondentů bylo s maturitou a s ukončenou střední školou. Nejméně z návštěvníků mělo pouze základní vzdělání.

7.3 Profil návštěvníka

Na základě dotazníkového šetření, provedeného na území technické památky Buškův hamr, je nejčastějším návštěvníkem Trhosvinenska muž a žena středního věku v rozmezí od 26 let do 45 let mající středoškolské vzdělání. Nejvíce turistů přijíždí do regionu z Jihočeského kraje, dále pak z Prahy a Středočeského kraje. K dopravě do destinace využívají především osobní automobil, pro výlety do okolí používají také kolo. Návštěvníci přijíždějí nejčastěji se svou rodinou nebo s přáteli. Více než polovina z dotazovaných přijela na Buškův hamr poprvé, ale památku doporučí k návštěvě i svým známým. To je zároveň dle průzkumu nejčastější způsob, jak se návštěvníci o Buškově hamr dozvěděli. Další informace získali turisté především z propagačních materiálů či internetu. Rodiny vyrážejí na území technické památky v rámci výletů během své dovolené, do budoucna by bylo potřeba zajistit, aby turisté jezdili na dovolenou právě do této destinace. Podle průzkumu je nejzajímavějším prvkem expozice hamru s výrobní částí, náradím hamerníka a lidovým nábytkem, ale také okolí hamru zaujalo velkou část z dotazovaných turistů. Většina návštěvníků byla s prohlídkou spokojena a nevylepšovala by ji, přesto někteří uvádějí, že by si chtěli v rámci prohlídky vyzkoušet práci hamerníka nebo by se jim líbilo, kdyby měl průvodce

dobový kostým. Turisté byli spokojeni nejen s prohlídkou a výkladem průvodce, ale také s doprovodnými službami, přístupem zaměstnanců i celkovou atmosférou na hamru, jejich hodnocení těchto prvků bylo velmi kladné. Pro většinu návštěvníků je památka Buškův hamr lepší, než jakou ji očekávali a plánují ji znovu navštívit. Cena prohlídky podle průzkumu odpovídá kvalitě i rozsahu, některým turistům přišla dokonce příliš levná. Z širšího okolí památky je nejvíce navštěvovaný vodopád v Terezině údolí a hrad v Nových Hradech. Rodiny s dětmi si udělali výlet do Parku exotických zvířat ve Dvorci. Podle dotazníkového šetření jsou největší motivací k návštěvě regionu především kulturní památky, ale pro velkou část z dotazovaných jsou důvodem k návštěvě vhodné podmínky k cykloturistice. Nabídku služeb v rámci širšího zázemí technické památky hodnotí turisté většinou dobře. V případě nespokojenosti se jedná především o orientační značení cest. Návštěvníci postrádají možnost koupání či plavání, což považují za největší nedostatek destinace. Dále jim zde chyběla trasa pro in-line bruslení či bowlingová dráha. Kdyby měli turisté tu možnost, tak by zlepšili především označení památek. Mezi nedostatky destinace jmenovali návštěvníci také možnosti nákupu, ty se však v srpnu 2011 zlepšili výstavbou prodejny Lidl v Trhových Svinech, kde je možné zakoupit potraviny i spotřební zboží. Vedle této prodejny sídlí také nově otevřený textil-discont Kik s nabídkou textilního zboží.

Segmentace návštěvníků technické památky Buškův hamr

Podle výsledků dotazníkového šetření tvoří převažující segment návštěvníků technické památky Buškův hamr a přilehlého okolí mladé rodiny s dětmi. Tito turisté přijíždějí do destinace nejčastěji na jednodenní výlet v rámci Jihočeského kraje, účelem jejich cesty je poznávání kulturních památek a odpočinek spojený s relaxací. Pro spokojenost svých ratolestí spojí často výlet s návštěvou různých atraktivit či akcí, které jsou určeny hlavně dětem. Další významný segment návštěvníků přijíždějících do této oblasti tvoří rekreační turisté a cykloturisté, kteří cestují s rodinou nebo přáteli a chtějí dovolenou strávit aktivně s poznáváním historických míst i přírodních zajímavostí.

7.4 Zhodnocení hypotéz

Na začátku práce byly stanoveny tři pracovní hypotézy, které je možné na základě vyhodnocení dotazníkového šetření potvrdit či vyvrátit.

Hypotéza 1: Nevyhovující nabídka ubytovacích a stravovacích služeb v širším zázemí technické památky.

První hypotézu nelze potvrdit ani vyvrátit. Většina turistů pochází z Jihočeského kraje a do destinace přijeli pouze v rámci jednodenní návštěvy, proto nabídku ubytovacích služeb nemohou posoudit nebo si myslí, že je rozsah a kvalita těchto služeb dostačující. V oblasti však převládá ubytování v soukromý a pro další rozvoj cestovního ruchu by nabídka ubytovacích služeb byla nedostatečná. Návštěvníci, kteří využili stravovací služby, je hodnotili především kladně. Více než polovina z dotazovaných hodnotí stravovací zařízení dobře.

Hypotéza 2: Nejčastějším motivem k návštěvě daného území je pořádání kulturních akcí.

Tato hypotéza nebyla potvrzena a je možné ji vyvrátit. Převažujícím důvodem pro návštěvu destinace nejsou pořádané kulturní akce, ale většinu turistů motivuje k návštěvě regionu poznávání historie a kulturních památek. Někteří návštěvníci spojili výlet do Buškova hamru s návštěvou dalších turistických atraktivit nacházejících se v blízkosti areálu Buškova hamru. Velká část návštěvníků přijíždí do oblasti Novohradského podhůří za cykloturistikou, takže kromě kulturních památek poznávají téměř nedotčenou přírodu, mohutné lesy, rozlehlé rybníky a jiné přírodní zajímavosti.

Hypotéza 3: Prohlídka Buškova hamru splňuje očekávání návštěvníků.

Poslední hypotézu je možné jednoznačně potvrdit. Turisté jsou s prohlídkou Buškova hamru spokojeni, zhlédnutí dokumentu a prohlídka s průvodcem splnili očekávání převážné většině návštěvníků. Našli se i návštěvníci, kterým se Buškův hamr líbil, ještě více než očekávali. Nejvíce se turistům líbí expozice výrobní části hamru včetně náradí hamerníka. Z dotazníkového šetření dále vyplynulo, že by značná část návštěvníků přivítala prohlídky s možností vyzkoušet si práci hamerníka nebo by prohlídku rozšířili o ukázkou různých dobových řemesel.

8 Inovace produktu cestovního ruchu v řešeném území

Funkční technická památka Buškův hamr a její přilehlé okolí nabízí účastníkům cestovního ruchu téměř nedotčenou přírodu, poutavou historii a zajímavé kulturní památky. Nabídku destinace je však potřeba dále rozvíjet a především zlepšit propagaci oblasti, která i přesto, že je turisticky velmi zajímavá, je dosud veřejnosti málo známá.

8.1 Současná nabídka produktu cestovního ruchu

Usedlost Buškův hamr je tvořena obytným domem, budovou samotného hamru a volně stojícím objektem bývalého mlýna. Hamr je možné vidět v plném provozu za příznivého stavu vody v Klenském potoce, celé zařízení pohání tři vodní kola, ke kterým je voda přiváděna uměle vybudovaným náhonem. Ve výrobní části je kromě dubového bucharu (nazývaného kobyla), brusů a dmyhadla k vidění také nářadí hamerníka, nástroje jako kladivo a kleště si každý hamerník vyráběl sám, proto jsou unikátní a mají dnes velkou historickou hodnotu. V obytném stavení u hamru je vystavený lidový nábytek, ukázky keramiky a dobového zařízení. V bývalé stodole mohou návštěvníci vidět dokumentární film o historii hamernictví, zakoupit suvenýry či drobné občerstvení.

Památka je pro veřejnost otevřena od dubna do září, prohlídky s průvodcem se konají každou celou hodinu, poslední začíná v 16 hodin. V sezoně jsou na hamru pořádány příležitostné akce. Minulou sezonu se konalo celkem deset kulturních akcí. Tradiční zahájení sezony 2011 začalo v dubnu pálením čarodějnic, v červnu byl pro děti pořádán dětský den. V červenci proběhlo divadelní představení Sněhurka a sedm trpaslíků v podání ochotnického Divadla Otty Schwarzmüllera a koncem měsíce koncert rytmické hudby Chanki show. Nejvíce akcí se konalo během měsíce srpna, tradiční Kovářské dny s ukázkou dobových řemesel, koncert skupiny Roháči, divadelní představení pro děti, Country bál a Pohádková stezka pro děti. V září se pořádal první ročník Bramboriády se soutěží o nejlepší polévku bramboračku a večerním vystoupením hudební skupiny Hesperos.

8.2 Vlastní návrhy a inovace

Zpestření prohlídky

Většina návštěvníků by si přála osobně vyzkoušet práci hamerníka, proto bych navrhovala, aby na Buškově hamru byl pravidelně v určité dny kovář, který by lidem předváděl hamernické řemeslo, turisté by měli možnost vyzkoušet si pod jeho dohledem zpracování železa či získat na památku výuční list od mistra kováře.

Z dotazníkového šetření dále vyplynulo, že by turisté uvítali průvodce v kostýmu, proto by alespoň o víkendech měl průvodce mít oblek některé z pohádkových bytostí, což by ocenili především rodiny s dětmi. Dále by se zde mohli konat v letních měsících noční prohlídky s lucernami a místními strašidly.

Rozšíření nabídky kulturních akcí

Navrhuji během sezóny pořádat v areálu Buškova hamru více kulturních akcí, které by přilákali k návštěvě větší množství mladých rodin s dětmi a zvýšila by se tak návštěvnost této památky. V rámci pořádání nových akcí a zpestření prohlídek památky bych také pozměnila otevírací dobu. Buškův hamr by mohl být pro veřejnost otevřen již o víkendech v březnu, aby si zde návštěvníci mohli užít první jarní dny či oslavit velikonoční svátky, sezónu na hamru zakončit až koncem října a v době předvánoční by se zde mohl konat adventní trh doprovázený koledami. Součástí kulturních akcí by byli ukázky dobových řemesel s možností vyzkoušet si některá řemesla osobně. Program těchto akcí by měl zaujmout především rodiny s dětmi, obohatit jejich volný čas a zároveň přinést intenzivní zážitek, rozšíření vědomostí, pobavení, odpočinek a uvolnění.

Přehled navrhovaných akcí

Březen: **Probouzení ze zimního spánku** – první otevření Buškova hamru po zimě, prohlídka hamru s beruškou a broučkem, probouzení broučků ze zimního spánku. Pro děti by byla připravená soutěž o nejhezčí broučí masku a první opékání buřtíků.

Vítání jara – rozloučení se zimou „Vynášením Moreny“. Návštěvníci by si Morenu ustrojili a za zpěvu jarních písní ji hodili do Klenského potoka. Jako

symbol přicházejícího jara by barevnými pentlemi ozdobili pučící větvičku. Součástí této akce by bylo vystoupení folklorního souboru Malý Furiant. Všichni účastníci by si odnášeli malé sluníčko, které vyvolá úsměv na jejich tváři po celé jarní období.

Duben: **Velikonoce na hamru** – představení tradičních velikonočních zvyků, pletení pomlázky, barvení vajíček, zdobení velikonočních perníčků. Ukázka zdobení kraslic a pletení košíků, které by si návštěvníci mohli také sami vyzkoušet. Nechybělo by ani zelené pivo a ochutnávka tradičních velikonočních pokrmů (mazanec, beránek, jidáše). Zpívání velikonočních písní pro děti i dospělé.

Slet čarodějnic – každá čarodějnice, čaroděj či ježibaba by obdrželi průkaz o pravosti čarodějného rodu. Děti by se mohli zúčastnit různých soutěží, výtvarné dílničky, opékání špekáčků a klobás. Odpolední kouzelnický program by byl plný čarodějů a magie. Závěrem akce by bylo upálení hamernické čarodějnice.

Květen: **Májový jarmark** – první květnovou sobotu by se konal v areálu Buškova hamru lidový jarmark s ukázkami tradičních řemesel. Součástí trhu by byla čajovna, stánky s českými farmářskými a řemeslnými výrobky. Tvořivé řemeslné dílny pro děti i dospělé, například možnost točení na hrnčířském kruhu nebo spřádání na kolovrátku. Akci by doplňoval bohatý hudební program.

Červen: **Dětský den** – program by byl zahájen vystoupením klaunů a jejich balónkovou show. Dále by bylo připraveno mnoho soutěží pro děti, při nichž by mohli získat zajímavé ceny a body, které by na konci akce vyměnili za hamernickou klobásu z komína. Doprovodný program by tvořil skákací hrad, malování na tváře a projížďky na koních.

Svatojánská noc na hamru – při této příležitosti by proběhla v areálu Buškova hamru noc plná kouzel a nadpřirozené magie. Součástí této akce by byly noční prohlídky hamru s lucerničkami v doprovodu bludiček a divoženek. Nechyběly by ani lidové tradice jako skákání přes oheň či házení věnců do vody.

Červenec: **Hurá prázdniny** – odpoledne plné písniček, her a zábavy nejen pro děti. V areálu hamru by byli pro děti připravené trampolíny, skákací hrad, skluzavky a skákací boty. Návštěvníci si budou moci vytvarovat vlastní balonek nebo udělat obrovskou bublinu s asistencí profesionálního bublináře. Program by byl zakončen večerním vystoupením hudební skupiny S.A.M..

Medobraní – přednáška o včelách a včelařích, soutěž o nejlepší medový recept. Možnost vyzkoušet si točení medu, výrobu svíček ze včelího vosku, pečení a zdobení medových perníčků. Dále by si návštěvníci mohli prohlédnout včelařskou výstavu a živé včely ve vitríně. Přípraveny by byly také ochutnávky včelích produktů a prodej výrobků z medu.

Hamernické slavnosti – návštěvníci by mohli získat Hamernický list a vyzkoušet si práci na malých hamrech pod vedením zkušeného kováře. Na slavnosti by vystoupili kejklíři, tanečnice, loutkoherci, šermíři a sokolníci s přehlídkou dravců a ukázkou lovu. Nechyběl by ani tradiční jarmark a středověká hudba.

Přehlídka dobových řemesel – areál Buškova hamru by se proměnil v dobové tržiště s ukázkami tradiční řemeslné práce. Podmalba na sklo, řezbáři, kováři, hrnčíři, tkadlec, předení na kolovratu a mnoho dalších řemesel. Návštěvníci by měli možnost vyzkoušet si svoji zručnost při práci hrnčířské a vyrobit si tak vlastní hrníček na památku.

Srpen: **Řezbářské slavnosti** – zruční umělci by prezentovali své sochy a obrazy ze dřeva. Byl by pořádán víkendový kurz řezbářství pro děti i dospělé. Nechyběla by ani výstava dřevěných loutek a pro děti by se hrálo loutkové divadlo. K poslechu by hrála kapela Hesperos.

Pohádková stezka lesem – začátek i konec stezky by byl ohraničen pohádkovou bránou. Trasa by začínala u kostela Svaté Trojice na Buškův hamr. Děti by hádali názvy pohádkových postav a tím soutěžili o pohár pro největšího znalce pohádek.

Kovářské dny – při této příležitosti by se na Buškově hamru mohlo konat setkání uměleckých kovářů s ukázkami kování pro veřejnost. Staré řemeslo

by předvedli také kovotepci a dráteníci, k vidění by byl doutnající milíř. Pro děti by byla připravena soutěž v hodu kovadlinou a projížďky na koních.

Ahoj prázdniny – pro pobavení dětí i rodičů by byli připraveny různé soutěže, malování pohlednic z prázdnin, střelba z luku, dětská balónková diskotéka, břišní tance a hledání hamernického pokladu.

Září: **Loučení s létem** – proběhly by ukázky zásahu dobrovolných hasičů z Trhových Svinů, divadelní představení pro děti, při setmění vypouštění lotosových květů do Klenského potoka jako symbol odchodu léta, ohnivá show, k tanci a poslechu by hrála skupina Formát A4.

Bramboriáda – ochutnávka bramborových pokrmů, tradiční recepty z brambor, soutěž o nejlepší jihočeskou bramboračku. Pro děti by bylo připravené skákání v pytlích, pohádkové vyprávění brouka Bramborouka a bramborové tvoření.

Říjen: **Drakiáda** – na této akci by kromě pouštění draků nechyběla ani jejich vlastnoruční výroba a soutěž o nejhezčího draka. Proběhla by ukázka letu akrobatických draků, opékání špekáčků a zpívání trampských písniček.

Havelské posvícení – v areálu Buškova hamru by pro návštěvníky byly připravené atrakce a soutěže pro děti, trh řemeslných výrobků, posvícenské občerstvení včetně vepřového na rožni a koláčů. K vidění by byla ukázka historického šermu a vystoupení mažorettek.

Ukončení sezony na hamru – poslední prohlídka hamru s místními strašidly a symbolické zamykání Buškova hamru „Paní zimou“.

Prosinec: **Advent na hamru** – v předvánočním čase by se mohl v prostorách Buškova hamru konat adventní trh s ručně vyráběnými výrobky. Prodával by se zde punč, vánoční pochoutky a dekorace. Probíhala by výstava betlémů, ukázka zdobení perníčků a zněly by tradiční vánoční koledy.

Propagační materiál

V rámci propagace funkční technické památky byla městem Trhové Svinovy vydána v roce 2009 brožura zaměřující se především na historii Buškova hamru. V současnosti

však není žádný propagační materiál prezentující Buškův hamr a turistické zajímavosti v jeho okolí. Z tohoto důvodu bych navrhovala nový informační prospekt, ve kterém by byl stručný popis památky, datum a název pořádaných kulturních akcí v areálu Buškova hamru pro daný rok, dále by byla uvedena otevírací doba památky, kontakt na provozovatelky a vypsány turistické atraktivity v okolí Buškova hamru.

Prospekt by byl distribuován do informačního centra v Trhových Svinech, Borovanech, Nových Hradech a do dalších informačních center větších jihočeských měst. Dále by nový propagační materiál mohl být k dispozici hostům v ubytovacích a případně také stravovacích zařízeních v širším zázemí technické památky.

Velikost prospektu A4 složeno na 1/3 A4 (297x210 mm složený na 99x210 mm). Papír by byl použit křídový lesklý, plošná hmotnost papíru 135 g/m², potisk oboustranný plněbarevný 4/4.

Návrh tisku u firmy Tiskárna Polygraf s.r.o.

Počet kusů:	5 000 ks
Cena bez DPH:	4 930 Kč
Cena s DPH:	5 916 Kč
Cena za dopravu:	350 Kč
Cena celkem:	6 266 Kč
Cena za kus:	1,25 Kč

Financování navrhovaných inovací

Technickou památku Buškův hamr spravoval stát do roku 2009, poté jej získalo město Trhové Sviny. V současné době provozují hamr dvě provozovatelky, které platí městu nájemné ve výši 36 620 Kč. Náklady na elektrickou energii za rok 2011 činily 21 700 Kč a na sezónu byli zaměstnáni dva brigádníci. Opravy a ostatní náklady pro provoz památky hradí město Trhové Sviny. V roce 2010 technickou památku navštívilo 4 724 turistů, v dalším roce se návštěvnost nepatrně navýšila na 4 875 turistů. Do budoucna by však bylo potřeba snažit se celkový příliv návštěvníků zvýšit ještě více, aby pořádané akce nebyly prodělečné.

Z terénního šetření vyplynulo, že vstupné 50,- a snížené vstupné 25,- za prohlídku Buškova hamru odpovídá kvalitě této prohlídky. Našlo se i několik návštěvníků, kteří by vstupné navýšili. Navrhované zpestření prohlídky ukázkou kování s možností vyzkoušet si práci kováře a kostýmy pohádkových či jiných bytostí pro průvodce by navýšili náklady na provoz památky. Z tohoto důvodu bych navrhovala zvýšit cenu prohlídky na 70 Kč a 35 Kč. Na kulturních akcích bych zavedla vstupné, které by se platilo již při příchodu do areálu Buškova hamru a muselo by být tak vysoké, aby pokrylo především náklady provozu areálu a tisk prospektů.

Konání kulturních akcí a tisk nového propagačního materiálu by měli přilákat k návštěvě památky větší počet turistů. Více turistů by mohlo zvýšit příjmy z cestovního ruchu nejen městu Trhové Sviny, ale také pro město Borovany a Nové Hrady, neboť účastníci cestovního ruchu by kromě návštěvy Buškova hamru mohli také navštívit atraktivitu v okolí a využít služeb ubytovacích či stravovacích zařízení. Z tohoto důvodu bych také doporučovala vylepšit vzájemnou spolupráci informačních center či měst při organizování a pořádání kulturních akcí. Pro získání financí na nové propagační materiály by mohla města společně podat žádost o finanční podporu Jihočeského kraje a poskytnutí grantu ze strukturálních fondů Evropské unie.

9 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zanalyzovat primární a sekundární nabídku cestovního ruchu v zázemí funkční technické památky Buškův hamr. Na základě analýzy poptávky cestovního ruchu provést výběr segmentů návštěvníků a navrhnout inovaci skladby produktu, která by přispěla k rozvoji cestovního ruchu v dané oblasti s využitím industriálního dědictví.

Oblast Novohradského podhůří je dosud pro účastníky cestovního ruchu nepříliš známou lokalitou, přestože má značný přírodní a kulturně-historický potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Návštěvníkům nabízí krásnou nedotčenou přírodu, jsou zde vhodné podmínky pro aktivní cestovní ruch, cyklistiku, pěší turistiku, běžkování, rybolov a houbaření. V destinaci se nachází také řada významných kulturně-historických památek včetně unikátní technické památky Buškův hamr.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že turisté do destinace přijíždějí nejčastěji z Jihočeského kraje, jsou to především jednodenní návštěvníci, kteří nevyužijí ubytovací služby a jen část z nich se občerství v místních stravovacích zařízeních. Návštěvníci přijíždějí do této lokality za poznáváním kulturních památek, technickou památku Buškův hamr vyhledávají především rodiny s dětmi, od její návštěvy očekávají zajímavé informace z historie, ukázkou řemesel a nezapomenutelný zážitek.

Na základě analýzy primární, sekundární nabídky a terénního šetření byly vytvořeny návrhy na doplnění a inovaci produktu na Buškově hamru. Pro splnění očekávání návštěvníků by bylo vhodné zařadit do prohlídky hamru ukázkou tradičního kovářského řemesla a dát možnost turistům si práci kováře vyzkoušet. Dalším návrhem je pořádat v areálu Buškova hamru více kulturních akcí, které by mohli motivovat k návštěvě větší množství turistů. Pro zlepšení propagace nejen technické památky, ale také turistických atraktivit v jejím zázemí, byl navržen nový propagační materiál, který by obsahoval přehled pořádaných akcí na Buškově hamru, poskytoval základní informace o technické památce a prezentoval zajímavosti v jejím okolí.

10 Summary

Aim of this thesis was to analyze the primary and secondary tourism offer in the background of the functional technical, historical monument Bušek's mill. On the basis of the analysis of demand for tourism to select from the segments of visitors and to devise an innovation of the product mix, which would contribute to the development of the tourism in this region with the use of the industrial heritage.

The foothills area of the Novohradské mountains is not well known by tourists yet, although it has a significant natural, cultural and historical potential for tourism development. It offers visitors a beautiful untouched nature, there are suitable conditions for active tourism, cycling, walking, cross-country skiing, fishing and mushrooming. In this destination there is also a number of important cultural and historical monuments including a unique monument Bušek's mill.

The survey shows that mainly one-day tourists mostly from the South Bohemian Region come to this destination and they do not use accommodation services and only part of them refresh in local restaurants. Visitors come to this location to explore the cultural heritage. The technical monument Bušek's mill is popular mainly with families with children, that expect interesting information from the history, a demonstration of various crafts and an unforgettable experience.

Based on the analysis of primary and secondary offer and field research were developed proposals to complement and product innovation of Bušek's mill. To meet the expectation of visitors, a demonstration of the traditional blacksmith craft and the opportunity to try working blacksmith should be included in the tour. Another proposal is to organize more cultural events in the area of Bušek's mill. These cultural activities could motivate greater numbers of tourists to visit this place. To improve the promotion of not only technical, but also monuments of tourist attractions in the background was designed a new promotional material, which contained an overview of events on Bušek's mill, provided basic information about the technical monument and presented in its surroundings attractions.

11 Použité zdroje

Seznam odborné literatury

- 1) BOUČKOVÁ, J. a kol.: *Marketing*. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-577-1
- 2) CUKR, J.: *Novohradské hory*. České Budějovice: Veduta, 2009. ISBN 978-80-86829-45-6
- 3) CUKR, J.: *Okolí Českých Budějovic*. České Budějovice: Veduta, 2011. ISBN 978-80-868229-66-1
- 4) ČECH, J.: *Malá encyklopedie cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1998. ISBN 80-85970-19-8
- 5) FORET, M., FORETOVÁ, V.: *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2001. ISBN 80-247-0207-X
- 6) FORET, M., STÁVKOVÁ, J.: *Marketingový výzkum*. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0385-8
- 7) GEHINOVÁ, B.: *Geografie cestovního ruchu*. České Budějovice: EF JU, 2008. ISBN 978-80-7394-142-0
- 8) HÁJEK, P.: *Turistický průvodce*. České Budějovice: JIH, 1995. ISBN 80-900351-5-9
- 9) HESKOVÁ, M. a kol.: *Cestovní ruch*. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-948-3
- 10) HESKOVÁ, M. a kol.: *Unikátní technické atraktivita jižních Čech*. Praha: Profess Consulting, 2006. ISBN 978-80-7259-053-7
- 11) HLOUŠEK, P. a kol.: *Českokrumlovsko a Novohradské hory*. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-826-1
- 12) HLUŠIČKOVÁ, H.: *Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezku II. díl*. Praha: Libri, 2002. ISBN 80-7277-044-6
- 13) HORNER, S., SWARBROOKE, J.: *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0202-9
- 14) CHROMÝ, P.: *Jihočeský kraj*. Praha: Kartografie, 2003. ISBN 80-7011-734-6

- 15) INDROVÁ, J. a kol.: *Cestovní ruch I*. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0799-4
- 16) JAKUBÍKOVÁ, D.: *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-3247-3
- 17) JOHN, J., POLÁKOVÁ, M.: *Mé, tvé, naše Trhové Sviny*. Jihočeské Nakladatelství Růže, 2006. ISBN 80-86975-06-1
- 18) JOHNOVÁ, R.: *Marketing kulturního dědictví a umění*. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2724-0
- 19) KESNER, L.: *Marketing a management muzeí a památek*. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-1104-4
- 20) KESNER, L., MORAVEC, I., NOVOTNÝ, R., ŠKODOVÁ-PARMOVÁ, D.: *Management kulturního cestovního ruchu*. Praha: MMR ČR, 2008. Dostupné na <http://www.vzdelavanivcr.cz/>.
- 21) KIRÁLOVÁ, A.: *Marketing destinace cestovního ruchu*. Praha: Ekopress, 2003. ISBN 80-86119-56-4
- 22) KOTLER, P., ARMSTRONG, G.: *Marketing*. Praha: Grada Publishing, 2004. ISBN 80-247-0513-3
- 23) KOZEL, R. a kol.: *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-0966-X
- 24) KROUPA, S.: *Hory pout zbavené*. České Budějovice: Veduta, 2006. ISBN 80-86829-17-0
- 25) LEDNICKÝ, V.: *Technické památky v cestovním ruchu*. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita, 2004. ISBN 80-248-0611-8
- 26) MALÁ, V.: *Cestovní ruch*. Praha: VŠE, 1999. ISBN 80-7079-443-7
- 27) MORRISON, A. M.: *Marketing pohostinství a cestovního ruchu*. Praha: Victoria Publishing, 1989. ISBN 80-85605-90-2
- 28) ORIEŠKA, J.: *Služby v cestovním ruchu*. Praha: Idea Servis, 2010. ISBN 978-80-85970-68-5
- 29) PALÁTKOVÁ, M.: *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-86119-56-4

- 30) PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J.: *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002.
- 31) PETRŮ, Z.: *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 2007. ISBN 978-80-85970-55-5
- 32) PODHORSKÝ, M.: *Jižní Čechy*. Praha: Freytag a Berndt, 2008. ISBN 978-80-86236-43-8
- 33) RYGLOVÁ, K.: *Cestovní ruch*. Brno: Brno International Business School, 2005. ISBN 80-86575-92-6

Seznam použitých informačních materiálů

- 34) ČAJAN, J. a kol.: *Buškův hamr*. Trhové Sviny, 2009.
- 35) KOVÁŘ, D., KOBLASA P.: *Kraj trojí tváře*. Sdružení obcí a OKÚ České Budějovice, 2001.
- 36) MAREK, J.: *Terezino údolí*. Chválkov: Strom, 2000.
- 37) *Trhové Sviny a Trhvosvinensko*. České Budějovice: PROTISK, 1992.
- 38) *Ubytování 2012 Borovansko, Novohradsko, Trhosvinensko*. Sdružení Růže, 2011.

Seznam internetových zdrojů

- 39) *Borůvková slavnost města Borovany* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.boruvkobranni.cz>>
- 40) *Buškův hamr* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.buskuv-hamr.cz>>
- 41) *Český statistický úřad* [on line]. Dostupné z:
<<http://vdb.czso.cz>>
- 42) *Dopravní systém cyklotras* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.cyklotrans.cz>>

- 43) *Charakteristika Jihočeského kraje* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.atlasceska.cz/jihocesky-kraj/>>
- 44) *Informační server města Borovany* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.borovany-cb.cz>>
- 45) *Informační server města Nové Hradý* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.novehrady.cz>>
- 46) *Informační server města Trhové Sviny* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.tsviny.cz>>
- 47) *Jižní Čechy* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.jiznicechy.cz>>
- 48) *Jižní Čechy a Šumava* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.jiznicechy.org/cz>>
- 49) *Kulturní a informační centrum Nové Hradý* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.kicnovehrady.cz>>
- 50) *Muzeum užitkových vozidel Trhové Sviny* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.autodepojih.cz>>
- 51) *Novohradské hory* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.novohradky.info>>
- 52) *Památník Jana Žižky* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.trebonsko.cz/pamatnik-jana-zizky-z-trocnova/>>
- 53) *Park exotických zvířat* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.zoodvorec.cz>>
- 54) *Wellness hotel rezidence* [on line]. Dostupné z:
<<http://www.rezidence.cz/cs>>

12 Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

<i>Tabulka 1:</i> Počet ubytovacích zařízení a lůžek v Trhových Svinech	45
<i>Tabulka 2:</i> Počet ubytovacích zařízení podle kategorie v Trhových Svinech.....	46
<i>Tabulka 3:</i> Počet ubytovacích zařízení a lůžek v Borovanech	47
<i>Tabulka 4:</i> Počet ubytovacích zařízení a lůžek v Nových Hradech	47
<i>Tabulka 5:</i> Počet stravovacích zařízení v Trhových Svinech.....	48
<i>Tabulka 6:</i> Počet stravovacích zařízení v Borovanech.....	48
<i>Tabulka 7:</i> Počet stravovacích zařízení v Nových Hradech	49

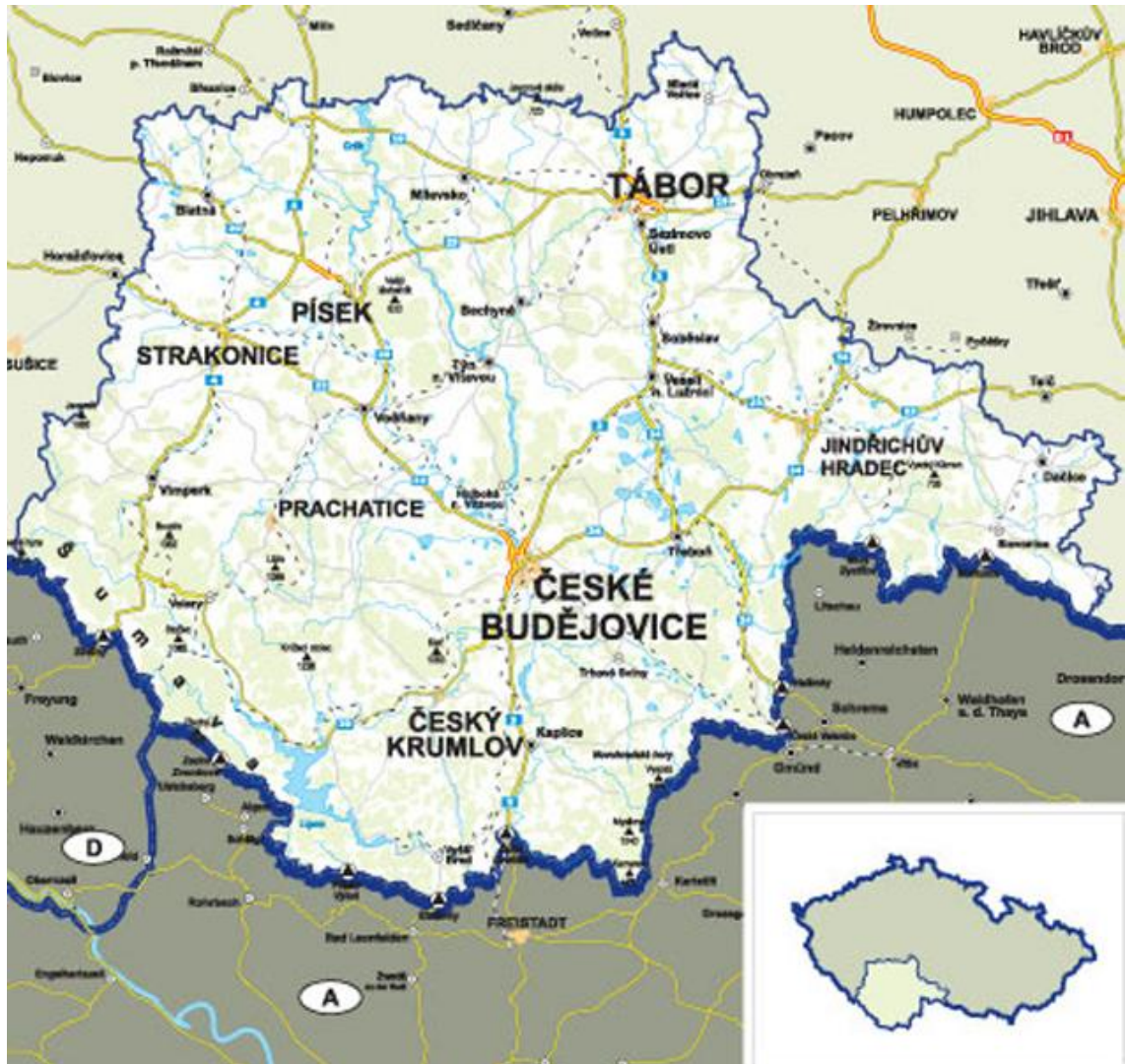
Seznam grafů

<i>Graf 1:</i> Kraj původu	52
<i>Graf 2:</i> Způsob dopravy	53
<i>Graf 3:</i> Doprovod	53
<i>Graf 4:</i> Zdroj informací	54
<i>Graf 5:</i> Účel cesty.....	55
<i>Graf 6:</i> Nejzajímavější prvek návštěvy	55
<i>Graf 7:</i> Hodnocení prvků památky	56
<i>Graf 8:</i> Očekávání	57
<i>Graf 9:</i> Doporučení Buškova hamru.....	57
<i>Graf 10:</i> Plánování další návštěvy	58
<i>Graf 11:</i> Navštívené okolí	58
<i>Graf 12:</i> Motivace	59
<i>Graf 13:</i> Spokojenost se službami.....	60

<i>Graf 14: Nedostatky destinace</i>	61
<i>Graf 15: Vzdělání</i>	62

13 Přílohy

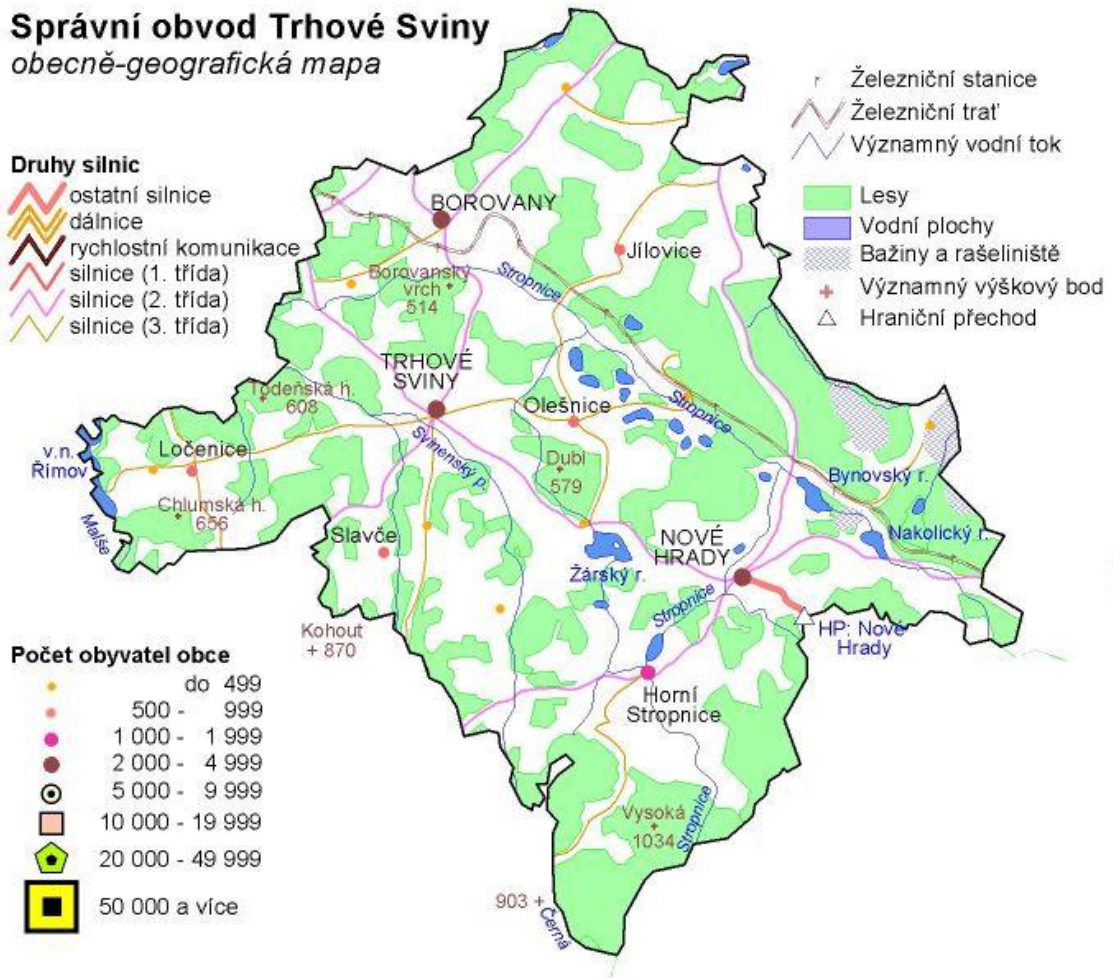
Příloha 1: Mapa Jihočeského kraje

Zdroj: www.jiznicechy.cz/cs-CZ/jizni-cechy.html.

Příloha 2: Mapa správního obvodu Trhové Sviny

Správní obvod Trhové Sviny obecně-geografická mapa

Zdroj: www.czso.cz/csu/.

Příloha 3: Jízdní řád Novohradské linky

NOVOHRADSKÁ LINKA													
											320040, 320510		
České Budějovice - Trhové Sviny - Nové Hradky - Hojná Voda											(souhrnný JŘ)		
spoj 19	spoj 33	spoj 5	spoj 77	spoj 9			spoj 22	spoj 14	spoj 48	spoj 8	spoj 66	spoj 12	
11	21	31	21	31	km		21	31	31	21	31		
7:45	12:05	...	15:55	17:25	0	od České Budějovice, a.n., st. 33	pr	11:50	13:45	14:45	17:25	18:25	20:50
8:00	12:20	...	16:10	17:40	0	České Budějovice, aut.nádr.							
8:10	12:30	...	16:18	17:52	6	Nedabyle		11:36		14:31		18:11	20:35
8:13	12:33	...	16:20	17:55	8	Nová Ves		11:34	13:32	14:28	17:07	18:09	20:33
8:19	12:39	...	16:24	18:00	12	Strážkovice		11:29	13:27	14:23	17:02	18:04	20:29
8:20	12:40	...	16:26	18:03	14	Ostrolovský Újezd, rozc. 1.6		11:25		14:21		18:02	20:26
8:40	12:55	...	16:40	18:16	21	Trhové Sviny, aut.nádr.		11:15	13:16	14:10	16:50	17:50	20:15
8:50	13:09	...	16:52	18:26	28	Žár		10:59	13:05	13:59	16:40	17:35	19:59
8:59	13:17	...	17:02	18:35	34	Nové Hradky, Údolí		10:49	12:55	13:52	16:30	17:28	19:49
<	<	15:18	<	<		Nové Hradky, žel.st.		<	<	<	<	<	<
9:03	13:20	15:28	17:05	18:39		pr	od	10:45	12:51	13:45	16:26	17:25	19:45
					36	Nové Hradky, aut.nádr.							
9:03	...	15:30	...	18:39		od	pr	10:42	12:49	...	16:24	...	19:42
9:15	...	15:41	...	18:51	43	Homí Stropnice		10:30	12:37	...	16:12	...	19:29
9:21	...	15:51	...	18:57	47	Homí Stropnice, Dobrá Voda		10:24	12:29	...	16:04	...	19:23
9:25	...	15:55	...	19:00	49	pr Horní Stropnice, Hojná Voda	od	10:20	12:25	...	16:00	...	19:20
11	jede v sobotu, neděli a svátek od 2.7. do 28.8.2011												
21	jede v sobotu od 2.7. do 27.8.2011												
31	jede v neděli a svátek od 2.7. do 28.8.2011												
Nástup s jízdním kolem v Č. Budějovicích pouze na stanovišti 33 v Žižkově ul.													
V sobotu můžete také pro přepravu jízdního kola využít spoj s odjezdem v 6:00 z N. Hradů s návazností na													
V sobotu a neděli můžete také pro přepravu jízdního kola využít spoj s odjezdem v 6:30 z T. Svinů s návazností													

Zdroj: www.cyklotrans.cz/cz/jizdni-rady/.

Příloha 4: Dotazník

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta

Marketingové šetření návštěvníků na území technické památky Buškův hamr

Dobrý den,
jmenuji se Dita Kříhová a jsem studentkou Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Ve své bakalářské práci se věnuji problematice využívání kulturní památky v cestovním ruchu. Výsledky práce budou využity pro podporu rozvoje cestování v České republice.
*Mohu Vás požádat o zodpovězení několika otázek?
Vaše odpovědi jsou anonymní. Vyplnění dotazníku bude trvat cca. 15 minut.*

1. Odkud jste přijel/a (obec, kraj)?

---

2. Jakým způsobem jste se na Buškův hamr dopravil/a?

☐ Autem	☐ Na motorce	☐ Pěšky
☐ Autobusem	☐ Na kole	☐ Jiné _____

3. S kým jste na Buškův hamr přijel/a?

☐ Sám/a	☐ S přáteli, partnerem/kou	☐ S kolegy
☐ S rodinou	☐ S organizovanou skupinou – zájezd	
☐ Jiné _____		

4. Je to Vaše první návštěva Buškova hamru?

- ANO NE

5. Jak jste se o Buškově hamru dozvěděl/a?

☐ Internet	☐ Doporučení známého	☐ Média
☐ Turistické mapy	☐ Propagační materiály	☐ Jiné _____

6. Jste zde v rámci:

☐ Výletu během dovolené	☐ Návštěvy známých	☐ Jiné _____
☐ Služební cesty	☐ Výlet z domova	

7. Co Vás na Buškově hamru nejvíce zaujalo?

☐ Historie	☐ Výklad průvodce	☐ Jiné _____
☐ Expozice hamru	☐ Okolí hamru	

8. Přivítali byste zpestření během prohlídky? Pokud ano, jaké? Pokud ne, proč?

ANO

NE

---

9. Označte jako ve škole od 1 do 5:

Celková atmosféra na hamru 1 2 3 4 5

Výklad průvodce 1 2 3 4 5

Doprovodné služby (občerstvení, suvenýry) 1 2 3 4 5

Přístup zaměstnanců k návštěvníkům 1 2 3 4 5

10. Splnil Buškův hamr Vaše očekávání?

- Je lepší.
- Splnil moje očekávání.
- Je horší.

11. Jak hodnotíte cenu prohlídky?

- Cena odpovídá kvalitě služby
- Levná, byl/a bych ochoten/a zaplatit více
- Drahá, cena neodpovídá kvalitě služby

12. Doporučíte návštěvu Buškova hamru svým známým?

- Určitě ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Určitě ne
- Nevím

13. Plánujete Buškův hamr znovu navštívit? A proč?

ANO _____ NE _____ Nevím

14. Navštívili jste okolí Buškova hamru? Jaké? (lze zaškrtnout více možností)

- Tvrz Žumberk
- Vodopád v Tereziině údolí
- Hrad na Nových Hradech
- Svatá trojice
- Zoo Dvorec
- Jiné _____

15. Jaké atraktivita jsou pro Vás motivující? (lze zaškrtnout více možností)

☐ Pěší turistika	☐ Poznávání (zámek, hrad)
☐ Cykloturistika	☐ Kulturní akce
☐ Venkovská turistika	☐ Jiné _____

16. Jak byste ohodnotil/a v této oblasti:

- Dopravní služby
 výborně, velmi dobře   dobře   nedostatečně   nemohu posoudit

- Stravovací zařízení
 výborně, velmi dobře   dobře   nedostatečně   nemohu posoudit

- Ubytovací zařízení
 výborně, velmi dobře   dobře   nedostatečně   nemohu posoudit

- Informační centra
 výborně, velmi dobře   dobře   nedostatečně   nemohu posoudit

- Ceny služeb
 výborně, velmi dobře   dobře   nedostatečně   nemohu posoudit

- Sportovní vyžití
 výborně, velmi dobře   dobře   nedostatečně   nemohu posoudit

- Možnosti nákupu
 výborně, velmi dobře   dobře   nedostatečně   nemohu posoudit

- Péče o památky
 výborně, velmi dobře   dobře   nedostatečně   nemohu posoudit

- Orientační značení
 výborně, velmi dobře   dobře   nedostatečně   nemohu posoudit

- Vztah místních obyvatel k návštěvníkům
 výborně, velmi dobře   dobře   nedostatečně   nemohu posoudit

17. Co v destinaci postrádáte, popř. co byste změnili, kdybyste měli tu možnost?

---

18. Vaše pohlaví?

- Muž   Žena

19. Váš věk?

- Do 25 let   26-45 let   46-65let   nad 66 let

20. Vaše dosažené vzdělání?

- Základní
 Středoškolské
 Vysokoškolské

Děkuji za Váš čas a přeji hezký zbytek dne.

DATUM:

Příloha 5: Návrh prospektu

Přední strana:

TIPY NA VÝLET:

Trhové Sviny: (1,5 km)
Původně raně gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie, měštanské domy se zachovalým podloubím, barokní poutní kostel Nejsvětější Trojice.

Borovany: (8 km)
Pozdní gotická stavba kostela Navštívení Panny Marie, klášter, Schwarzenbergův upravený zámek.

Park exotických zvířat - Dvorec u Borovan: (5 km)
Zařízení typu zoologická zahrada v lokalitě Novohradského podhůří.

Památník Jana Žižky: (13 km)
Rozlehlý areál v Trocnově s památkem Jana Žižky a budova muzea s historickými předměty.

Nové Hrady: (14 km)
Gotický hrad z 13. století, renesanční radnice, pozdně gotický klášterní kostel sv. Petra a Pavla a barokní klášter, novogotická hrobka hraběcího rodu Buquoyů.

Terčino údolí: (13 km)
Státní přírodní rezervace s umělým vodopádem rozkládající se kolem řeky Stropnice.

Žumberk: (9 km)
Unikátní památka opevněné středověké vesnice ze 14. století, jejíž součástí je nově upravená tvrz.

Dobrá Voda u Hor. Stropnice: (21 km)
Poutní a dřívě i lázeňské město na úpatí Kraví hory, mohutný barokní chrám Nanebevzetí Panny Marie, trojdílná kaple s pramenem léčivé vody.

VÍTEJTE NA TRHOŠVINENSKU

BUŠKŮV HAMR

FUNKČNÍ TECHNICKÁ PAMÁTKA U TRHOVÝCH SVINŮ

www.buskuv-hamr.cz

Zadní strana:

Jedinečná technická památka Buškův hamr se nachází jihozápadně od Trhových Svínů na toku Klenského potoka jižně od Českých Budějovic v podhůří Novohradských a Slepíčních hor. Hamr je jedním ze tří zachovalých funkčních hamrů v Čechách. Jedná se o kovárnu, která ke svému pohonu využívá vodu. Pomocí tří vodních kol se uvádí do pohybu brus, dmychadlo a velký buchar (tzv. kobyła). Expozici doplňuje původní staré náčiní a v přilehlém stavení se lze prohlédnout lidový nábytek, keramiku a vybavení domácnosti z přelomu 18. a 19. století.

OTEVÍRACÍ DOBA:
Květen, září:
úterý - neděle: 10.00 - 16.00
Červen - srpen:
úterý - neděle: 10.00 - 18.00
Březen, duben, říjen:
pátek - neděle: 10.00 - 16.00

PŘEHLED AKCÍ PRO ROK 2012

- 17.3. - Probuzení ze zimního spánku
- 24.3. - Vítání jara
- 6. - 8.4. - Velikonoce na Hamru
- 30.4. - Slet čarodějnic
- 5.5. - Májový jarmark
- 1.6. - Dětský den
- 23.6. - Svatojánská noc na Hamru
- 1.7. - Hurá prázdniny
- 14. - 15.7. - Medobraní
- 21. - 22.7. - Hamernické slavnosti
- 28.7. - Přehlídka dobových řemesel
- 4. - 5.8. - Řezbářské slavnosti
- 11.8. - Pohádková stezka lesem
- 18. - 19.8. - Kovářské dny
- 25.8. - Ahoj prázdniny
- 23.9. - Loučení s létem
- 29.9. - Bramboraáda
- 6.10. - Drakiáda
- 21.10. - Havelské posvícení
- 28.10. - Ukončení sezóny na Hamru
- 15. - 16.12. - Advent na Hamru

INFORMAČNÍ CENTRA:
TRHOVÉ SVINY:
tel.: 380 120 515
email: kic@tsviny.cz

BOROVANY:
tel.: 387 981 259
email: kultura@borovany-cb.cz

NOVÉ HRADY:
tel.: 386 362 195
email: kic@novehrady.cz

KONTAKTY NA PROVOZNI HAMRU:
Lenka Křihová: tel.: 728 046 297
Pavla Majerová: tel.: 776 144 360
E-mail: buskuv.hamr@gmail.com

KDE NÁS NAJDETE:

V roce 2012 vydalo město Trhové Sviny

Příloha 6: Fotografická příloha

Areál Buškova hamru

Zdroj: Vlastní fotografie.

Klenský potok

Zdroj: Vlastní fotografie.

Prohlídka hamru s průvodcem

Zdroj: Vlastní fotografie.

Obytná část hamru s lidovým nábytkem

Zdroj: Vlastní fotografie.

Ukázka kovářského řemesla

Zdroj: Vlastní fotografie.

Vystoupení souboru Malý Furiant

Zdroj: Vlastní fotografie.

Buškův hamr – Sněhurka

Zdroj: Vlastní fotografie.

Buškův Hamr - Hrátky s čertem

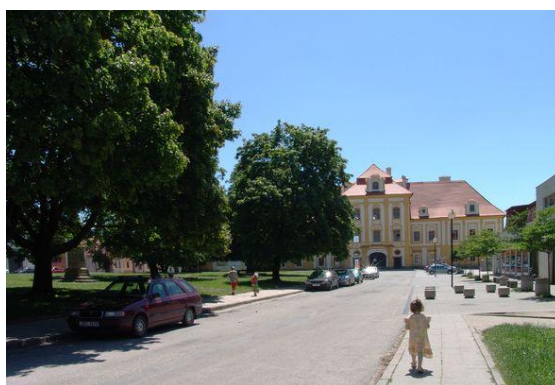
Zdroj: www.tsviny.cz/galerie/.

Trhové Sviny - náměstí, oslavy města

Zdroj: Vlastní fotografie.

Borovany - náměstí se zámek

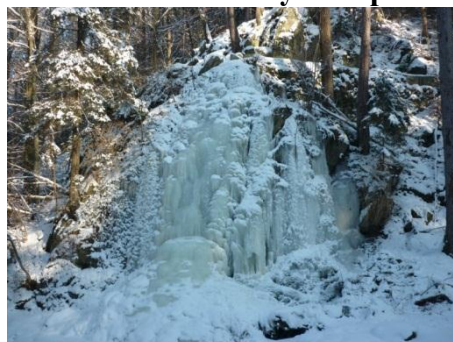
Zdroj: www.jiznicechy.org/cz/.

Nové Hrady - náměstí

Zdroj: Vlastní fotografie.

Terčino údolí - umělý vodopád

Zdroj: Vlastní fotografie.